БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 150 (5042)
Пятница
Июлиин 26
1946 он

Сэн 20 мүнгэн

Үбһэхуряалга дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан колхознигуудай дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, ойлгууламжын хүдэлмэриие үндэр дээдэ хэмжээдэ табижа, үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэбые үлүүлэн дүүргэхэ гэһэн зорилгые заабол дүүргэхэ хэрэгтэй!

ҮБҺЭ ХУРЯАЛГЫН ЯБАСЫЕ ЭРИД ХУРДАДХАХА

Малшад шэнэ Сталинска табанжэл соо угаа хүндэтэй ба харюусалгатай зорилго дүүргэхэ байна. Адуу малай тоо толгойе ехэхэнээр олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэй. Эдэ зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэхэ ябадал малажалдаа үбһэ тэжээлэй бата бэхи база байгуулжа шадаһанһаа дулдыдаха байна гээшэ.

Республикын колхозуудаар энэ жэлдэ 500 мянган гектар хадалангай үбһэн сабшагдаха, 120 мянган тонно силос дарагдаха еһотой байгаа. Июлиин 20-ой мэдээгээр республика дотор арай гэжэ 51195 гектар үбһэн сабшагдаһан гэхэ гү, али үбһэ хуряалгын түсэб 10,2 процент дүүргэгдээ. Силос даралгын ябаса тэрэшэлэн унжагайрна. Мүнөө колхозууд силос дараха түсэбөө миил 15 процент дүүргээд байна. Энэ мэдээн дээрэһээ хараад үзэхэдэ, үбһэ хуряалгын хүдэлмэри недондо жэлэйхиһээ холо муу ябана.

Үбһэ хуряалгада түрүүшын колхозуудай эхилэн ороһонһоо хойшо һара шахуу болоод байна. Һара соо түсэбөө арайхан 10—15 процент дүүргэһэн ябадалые тэсэмээр гээшэ аал? Үбһэ хуряалгын түсэбые Яруунын аймаг —1,4 процент, Заиграйн аймаг—7,3, Хэжэнгын аймаг—4,4 Хориин аймаг—2,8 процент, Курумканай аймаг 6,8 процент дүүргээд хамагһаа хойно гээгдэжэ ябанад.

Үбһэ хуряалгын түсэбые дүүргээгүй һаа, малай тоо толгойе олошоруулха ба ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэ хэды ехэ һаад түбэг болохо байһаниинь мэдээжэ. Тиимэһээ энэ талаар гээгдэлээ усадхаха саг тулаа.

Малай үбэлжэлгын амжалта эдэ үдэрнүүдтэ—үбһэ хуряалгын үедэ шиидхэгдэнэ гэжэ хэлээ һаа алдуу болохогүй. Гансал үбһэ тэжээлээр дутаагүй колхоздо малай үбэлжэлгэ амжалтатайгаар үнгэргэгдэхэ байна.

Үбһэ хуряалга ба силос даралга яахадаа иимэ удаанаар ябанаб? Энээнэй гол шалтагаан хадаа бэлэдхэл муутайгаар үбһэ хуряалгые эхилһэн ябадалаар гэршэлэгдэнэ. Зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд үбһэ ногоон ургажа байна, саг эртэ гэжэ шалтаад энэ хүдэлмэриие саг сооно эхилээгүй. Жэшээлхэдэ, Сэлэнгын аймагай Кировэй, Сталинай нэрэмжэтэ, «Красный Октябрь» колхозууд иимэ байдал гаргана. Мүн Мухаршэбэрэй аймагай Суулгын сомоной Ленинэй, Сталинай нэрэмжэтэ колхозууд саг эртэ гэжэ шалтаг бариһан байха юм. Үбһэ хуряалгада хожомтожо ороо һаа, үбһэнэй шэмые гээхэһээ гадна, хэды ехэ үбһэ дутуу абаха байһанаа мартажа ябашье болохогүй.

Мухаршэбэрэй аймагай хүтэлбэрилэгшэд үбһэ хуряалгые эртээнһээ эхилхын орондо, колхозуудаараа бии байһан элдэб «теори» дэмжээд, үбһэ ногоон набтар, тиимэһээ машинаар сабшахын аргагүй гэжэ һуунад. Аймагай хүтэлбэрилэгшэд өөһэдөө нигэжэ нобшоор хандажа байхадань энэ хүдэлмэриие хэн урагшань түргэдхэхэ гээшэб?

Зарим колхозууд үбһэ хуряалгын машина зэмсэгүүдые һайн шанартайгаар заһабарилаагүй байгаа. Тиимэһээ машинын эбдэржэ һаатаха ушарнууд үзэгдэнэ. Зэдын аймагай Гэгээтын сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхозой (түрүүлэгшэнь нүхэр Доржиев) хоер косилка эбдэрхэй байһан дээрэһээ бүхэли сүүдхэ соо миин байгаа. Гадна нэгэ косилкань эзэн бусаар, харюусалгагүйгөөр хандаһан дээрэһээнь эбдэржэ һалашоо.

Үбһэ сабшалга, тармалга, сомолгын хоорондо таһалдал гаргангүй, сабшаһан үбһөө үни удаан газарта хэбтүүлэнгүй тармажа сомохо тон шухала байна. Бичурын аймагай Бага-Куналейн сомоной Ворошиловэй нэрэмжэтэ колхоздо 200 гаран гектар сабшагдаа, миил 80 гаран гектарайнь үбһэн сомогдоо. Энэ колхоздо үбһэ хуряалгын хүдэлмэри эмхигүйгөөр ябуулагдана. 15 косилкатай аад, тэдэнэйнь миил 11-ниинь хүдэлмэрилнэ, тэрэ мүртөө ходо эбдэрнэ. Муу хүдэлмэриень харуулхын тула иимэ баримта хараад үзэе. Һаяын нэгэ үдэр тус колхозой 11 косилка үдэр соо 44 гектар сабшахын орондо арай гэжэ 15 гектар сабшаһан байна. Колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Никипелов гэгшэ колхоз соогоо иимэ байдалай тохеолдоод байхада юу бодожо һууна хаб?

Үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэридэ ябажа байгаа колхознигуудые урмашуулха тухай парти ба правительствын тогтоолые зүбөөр хэрэглэн бэелүүлжэ шадаа һаа, үбһэ хуряалга дээрэ амжалта туйлагдаха байһаниинь лабтай. Теэд урмашуулха тухай тогтоолые мэдэхэгүй колхознигууд бии байһаар. «Республикын колхозуудаар үбһэ хуряалга ба силос даралгые үнгэргэхэ тухай» БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет ба ВКП(б)-гэй Обкомой бюрогой тогтоолой гаргаһанһаа хойшо һара үлүүтэй болоод байна. Үбһэ хуряалга дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан колхознигуудта ажалта үдэрэйнь гол түлөөһэнэй хажуугаар хуряаһан, һуриһэн үбһэнэйнь түлөө колхознигуудые урмашуулха тухай тус тогтоол соо эли тодоор бэшэгдэһэн байха. Энээниие мүнөө болтор колхознигуудай ойлгоогүй байхада хэн зэмэтэйб? Жэшээ болгон абаад үзэхэдэ, Заиграйн аймаг соо колхознигуудһаа байтагай зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд энээниие мэдэнгүй байха ушар бии. Димитровэй нэрэмжэтэ колхозой үбһэ хуряалга дээрэ ябажа байһан 28 колхознигууд нэмэлтэ түлбэри. урмашуулга тухай юушье мэдэхэгүй байба. Тус аймагай «Оборона СССР» гэжэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Бадмаев гэгшэ энээн тухай өөрөөшье юумэ мэдэхэгүй байна. Колхозой хүтэлбэрилэгшэ өөрөө мэдэхэгүй байхадань энэ колхоз соо колхознигуудые урмашуулха нэмэлтэ, түлбэри үгэхэ тухай тогтоол дүүргэгдэнэ гэжэ һанахаар гээшэ аал?

Партийна ба газартаряалангай органууд үбһэ хуряалгын талаар эдэ бүхы дутуу дунданuудые дары түргэн усадхаха тушаа бүхы һаналаа табиха сагынь тулаа. Республикын Министрнүүдэй Совет ба ВКП(б)-гэй Обкомой бюрогой дээрэ заагдаһан тогтоол соо **«үбһэ хуряалга ба силос даралгые эмхитэйгээр, богони болзор соо үнгэргэжэ, колосто таряа хуряаха хүртэр үбһэхуряалгые хүсэд дүүргэхэ ба силос дараха жэлэй түсэбэй гурбанай хоер хубиһаа бага бэшые дүүргэхэ, социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэн, тэжээл суглуулха түсэб гансал дүүргэхэ бэшэ, харин үлүүлэн дүүргэхэ** ябадал хангахыень республикын партийна, советскэ, газартаряалангай органуудһаа эрихэ» гэжэ хэлэгдэнэ.

Үбһэ хуряалга дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан колхознигуудай дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, ойлгууламжын хүдэлмэриие үндэр дээдэ хэмжээдэ табижа, үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэбые үлүүлэн гүйсэдхэхэ гэһэн зорилгые заабол дүүргэхэ хэрэгтэй!

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

Иранска принцесса Ашраф Пехлеви гэгшые Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнаха тухай

Гитлеровскэ Германитай ябуулагдаһан дайнай үе соо түрэлхидээ үхүүлһэн Советскэ Союздахи үншэн хүүгэдтэ туһаламжа үзүүлхын тула зөөри суглуулгын талаар Иранда олониитын арга хэмжээнүүдые ябуулха хэрэгтэ гаргаһан гайхамшагта шэн зоригой түлөө принцесса Ашраф Пехлеви гэгшые Ажалай Улаан тугай орденоор шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Н. ШВЕРНИК.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.
1946 оной июлиин 21.

И. В. Сталин Иранска принцесс Ашраф Пехлеви гэгшэтэй уулзаба

Июлиин 20-до, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ И. В. Сталин Иранска принцесс Ашраф Пехлевитэй уулзаба.

Уулзалга дээрэ СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотов байлсаба.

Нэгэдэмэл нацануудай организациин генеральна секретарь г-н Трюгве ли Москвада ерэбэ

Июлиин 20-до нэгэдэмэл нацануудай организациин генеральна секретарь г-н Трюгве Ли Москвада ерэбэ.

Центральна аэродром дээрэ СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын Орлогшо А. Я. Вышинский, СССР-эй МИД-эй протокольно таһагые даагша Ф. Ф. Молочков, СССР-эй МИД-эй Нэгэдэмэл нацануудай организациин хэрэгэй талаар таһагые даагшын уялгые дүүргэгшэ А. А. Рошин, мүн тэрэшэлэн Норвегиин хэрэгүүдэй сагзуурын этигэмжэтэ г-н Э. Крог-Хансен гэгшэд г-н Трюгве Ли гэгшые угтаһан байна.

В. М. Молотов Бразилиин элшэн сайд г-н Марио де Пиментель Брандаотой уулзаба

Июлиин 23-да СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотов СССР-тэ түрүүшын визиттэйгээр ерэһэн Бразилиин Онсо ба Бүрин эрхэтэ Элшэн сайд Марио де Пиментель Брандаотой уулзаба.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Орлогшо ба Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотов Чехословацка делегациин хүндэлэлдэ уулзалга хэбэ

Июлиин 23-да СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Орлогшо ба Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотов Москвада байгаа Чехословацка Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ г-н Клемент Готвальд түрүүтэй Чехословацка правительственна делегациин хүндэлэлдэ уулзалга хэбэ.

Уулзалга дээрэ Чехословацка Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ г-н Клемент Готвальд, делегациин члενүүд—Гадаадын хэрэгүүдэй Министр Я. Масарик, Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерствын Статс-секретарь г-н В. Клементис ба элшэн сайд г-н И. Горак гэгшэд түрүүтэй Чехословацка Республикын посольствын членүүд байлсаба.

Тэрэнһээ гадна, Нэгэдэмэл нацануудай организациин Генеральна Секретарь г-н Трюгве Ли, Москвада байгаа посольствонууд ба миссинүүдэй толгойлогшод уулзалга дээрэ байлсаба.

Советскэ талаһаа РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ М. И. Родионов, СССР-эй Министрнүүд А. Г. Зверев, Г. А. Митерев, С. В. Кафтанов, И. Т. Тевосян, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын Орлогшод А. Я. Вышинский ба С. А. Лозовский, СССР-эй Гадаадын Худалдаа-Наймаанай Министрын Орлогшо А. Д. Крутиков, И. Р. Кузьмин, И. Ф. Семичастнов, адмирал Л. М. Галлер, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерствын, СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй Министерствын, СССР-эй Гадаадын худалдаа-наймаанай Министерствын харюусалгата сотрудингууд, мүн тэрэшэлэн советскэ олониитын ба советскэ болон гадаадын хэблэлэй түлөөлэгшэд уулзалга дээрэ байлсаһан байна.

И. В. Сталин г-н Трюгве ли гэгшэтэй уулзаба

Июлиин 23-да СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ И. В. Сталин Нэгэдэмэл нацануудай организациин Генеральна Секретарь г-н Трюгве ли гэгшэтэй уулзаба.

Уулзалга дээрэ СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотов байлсаба.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

Медицинскэ наукын талаар гайхамшагта советскэ эрдэмтэ академик А. А. Богомолец гэгшын дурасхаалые мүнхэжүүлхэ тухай ба тэрэнэй гэр бүлынхидтэ туһаламжа үзүүлхэ тухай

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоохонь:

1. Киевскэ медицинскэ институтта ба экспериментальна биологиин ба патологиин институтда академик Александр Александрович Богомолецын нэрые олгохо.

2. УССР-эй академи наукаар жэл бүхэндэ олгогдожо байха медицинскэ науканuудай талаар гайхамшагта хүдэлмэриин түлөө академик А. А. Богомолецын нэрэмжэтэ 25 мянган түхэригэй шан тогтоохо.

3. Академик А. А. Богомолецын нэрэмжэтэ һара бүхэндэ тус бүри 1300 түхэригэй хэмжээтэй докторантска стипендинүүдые тогтоохо гэбэл:

А) СССР-эй медицинскэ науканууудай академидэ—хоёр стипенди;

Б) УССР-эй науканuудай академидэ—хоёр стипенди;

В) СССР-эй науканuудай академиин биологическа науканuудай отделенидэ—хоёр стипенди.

4. Академик А. А. Богомолецын нэрэмжэтэ һара бүхэндэ тус бүри 800 түхэригэй хэмжээтэй аспирантска стипендинүүдые тогтоохо гэбэл:

А) СССР-эй медицинскэ науканuудай академидэ—хоёр стипенди;

Б) УССР-эй науканuудай академидэ—хоёр стипенди;

В) Киевскэ медицинскэ институтта—хоёр стипенди.

5. Академик А. А. Богомолецын нэрэмжэтэ һара бүхэндэ тус бүри 400 түхэригэй хэмжээтэй стипендинүүдые студентнүүдтэ тогтоохо гэбэл:

А) Московскэ медицинскэ институтта—5 стипенди;

Б) Киевскэ гүрэнэй университедтэ—3 стипенди;

В) Киевскэ медицинскэ институтта—5 стипенди;

Г) Харьковска медицинскэ институтта—3 стипенди;

Д) Одесскэ медицинскэ институтта—2 стипенди.

6) 1946—1948 онуудай турша соо академик А. А. Богомолецын зохёолнуудые хэблэхыень СССР-эй науканuудай Академиие уялгалха.

7. Наһа бараһан академик А. А. Богомолецын ажаһууһан ба хүдэлмэрилжэ байһан, Москва городой Сивцев-Вражек улицын № 4 гэртэ ба Киев городой Виноградна улицын № 21 гэртэ мемориальна доскануудые хэжэ хадаха.

8. Наһа бараһан академик А. А. Богомолецын эхэнэр Ольга Григорьевна Богомолецдо, СССР-эй Арадай Комиссарнарай Соведэй 1943 оной декабриин 28-да гаргаһан №1435 тогтоолой ёһоор пенси тогтоохо ба нэгэ дорын туһаламжа болгожо тэрээндэ 70 мянган түхэриг үгэхэ.

9. Академик А. А. Богомолецые хүдөөлэлгые гүрэнэй гаргашада абаха.

Манай „Бурят-Монголой Үнэн" газетын соносхоһон конкурс

„Бурят-Монголой Үнэн" газетын редакци болбол өөрынгөө газетэдэ хүдэлмэришэн, хүдөө бэшэгшэд ба интеллигенциие олоор хабаадуулхын тулада, уран шүлэгүүд, дуунууд, рассказууд, очеркнууд ба новеллэнүүдые бэшэхэ ябадалые маша олон болгохын зорилгоор энэ оной июлиин 20 һоо декабриин 20 хүртэр тусхай конкурс соносхобо.

Тус конкурс хадаа арадай уранһайханай үүсхэлые улам ехээр хүгжөөхэ ба дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ туһалха зорилгые табихатаяа хамта, уран шүлэгүүд, дуунууд, рассказууд, очеркнууд ба новеллэнүүдые бэшэхэ ябадалда городой ба хүдөө нютагуудай эдибхитэниие—хүдэлмэришэд, колхознигууд, залуушууд, багшанар, һурагшад ба культурно гэгээрэлэй эмхи-зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдые оло-олоор хабаадуулхые хараална.

Иимэдэ, манай газетын зүгһөө соносхогдоһон энэ конкурсдо тон олоороо оролсохые, хүндэтэ олон уншагшад,—Таанарые манай редакци уряална. Дооро конкурсын услови толилогдобо.

* * *

1946 оной июлиин 20-һоо декабриин 20 хүртэр үнгэргэгдэхэ „Бурят-Монголой Үнэн" газетын конкурсын условинууд

„Бурят-Монголой Үнэн" газетын соносхоһон эрхим шүлэгүүд, дуунууд, рассказууд, очеркнууд ба новеллэнүүдэй конкурсдо ажалшан үргэн олониитые хабаадуулхаар хараалагдаһан ба арадай уранзохеолой ургаха ба хүгжэхэ ябадалда туһалха, газетын хүдэлмэришэн хүдөө бэшэгшэдэй эдибхитэниие олошоруулха гэһэн зорилготой байна.

2. Конкурсдо хабаадагшад ямар темэнүүдээр бэшэхэ еһотойб гэхэдэ, манай орондо социализмын илаһанай тухай, немецко-фашистска булимтарагшад ба японско империалистнуудые илаһан манай илалтын уг үндэһэнүүд тухай, советскэ патриотизм тухай, манай Эхэ орон тухай, Эсэгэ ороной арадуудай эб найрамдал тухай, Сталинска шэнэ табанжэлэй түрүү хүнүүд тухай асуудалнууд болоно. Конкурсдо эльгээгдэхэ шүлэгүүд, дуунууд, рассказууд, очеркнууд ба новеллэнүүд хадаа өөрынгөө идейнэ удхын талаар манай республикын ажалшадые арадай ажахые һэргээн бодхоолгын ба хүгжөөлгын табанжэлэй түсэбые гүйсэдхэхэ ба үлүүлэн гүйсэдхэхэ хэрэгтэ зоригжуулха еһотой байна.

3. Конкурсдо эльгээгдэһэн уран зохеолнууд хэлэ ба стилиин талаар тодо ба хурса, сюжетнэ удхынгаа талаар һонирхолтой байха еһотой.

4. Эрхим уранзохеолнуудай авторнуудые урмашуулхын тулада дооро дурсагдаһан шангууд тогтоогдобо:

а. рассказууд ба очеркнуудта—нэгэдэхи шан 1500 түхэригэй нэгэ шан.

хоердохи шан—1000-1000 түхэригэй хоер шан.

б. новеллэнүүдтэ нэгэдэхи шан—1000 түхэригэй нэгэ шан.

хоердохи шан—700-700 түхэригэй хоёр шан.

в. шүлэгүүд ба дуунуудта нэгэдэхи шан—500 түхэригэй нэгэ шан.

хоердохи шан—300—300 түхэригэй хоер шан.

5. Конкурсдо хабаадагша бүхэн өөрынгөө зохеолые „Бурят-Монголой Үнэн" газетын редакциин адресаар (г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26) „Конкурсдо" гэжэ конверт дээрэнь гаршагтайгаар эльгээхэ еһотой байна.

6. Конкурсын дүнгүүдые гаргалга ба шан олголго 1947 оной январиин 1-дэ болохо.

7. Конкурсдо эльгээгдэһэн эрхим зохеолнууд „Бурят-Монголой Үнэн" газетэдэ толилогдохо ба тэдэндэ дээгүүр гонорар түлэгдэхэ байна.

„Бурят-Монголой Үнэн" газетын редакци.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй энэ оной июниин 10-ай № 7434—Р захиралтые дүүргэлтэ болгожо, БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет болбол машинно-тракторна станцинуудай механигуудта буусын газар таһалжа үгэхые ба мүн нютагуудтахи Соведүүдээр дамжуулан механигуудтай өөһэдтөө гэр байра барихадань туһаламжа үзүүлхые газартаряалангай органуудта дурадхаба.

Тэрэшэлэн МТС-үүдэй механигууд хадаа үмсынгөө мэдэлдэ нэгэ үнеэ гү, али тугал гүрэнэй бэлэдхэлэй сэнгээр худалдажа абаха аргатай болоно.

Өөһэдтөө гэр байра бариха болоһон механигуудта 7 мянган түхэриг хүртэр зээли 6 жэл соо түлэхэ болзортойгоор, мал абаха болоо һаань 3 мянган түхэриг зээли гурбан жэлэй болзорто түлэхөөр үгэхые хүдөө ажахын банкада дурадхаба.

Жэлэйнгээ түсэб дүүргэгшэд

Советскэ хүнүүд өөһэдынгөө хүсэ шадалые ажалай фронт дээрэ эршэдхэжэ, шэнэ туйлалтануудые гаргахын түлөө тэмсэнэд.

Манай республикын ажаүйлэдбэриин предприятинууд ба зам харилсаанай түрүү коллективүүд үйлэдбэриин түсэбые үлүүлэн дүүргэнэ. ВКП(б)-гэй Обкомой ба БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведээр байгуулагдаһан республиканска Хүндэлэлэй доскада бэшэгдэһэн предприятинуудай дунда Улан-Удын депогой коллектив байлсана.

Тус коллектив май һарынгаа темпые улам эршэдхэжэ, паровозуудые дунда заһабаряар хангаха түсэбөө 100 процент, капитальна заһабари хэлгые 120 процент, паровоз арилгалга ба угаалгые 107,8 процент гүйсэдхэһэн байха юм.

Тиихэтэй хамта депогой машинистнуудай хоорондо дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй дүнгые гаргахада, тэдэнэр паровозой дунда суткын ябасые 115,1 процент хүргэһэн ба нилээд ехэ хэмжээнэй түлишэ—шулуун нүүрһэ ба тоһо арбилһан байна.

Депогой коллективэй ажалай бүтээсэ 91 процентээр дээшэлүүлэгдэһэн байна. Депогой хүдэлмэришэн бүхэн июнь һара соо хүдэлмэриингөө үдэрэй бүтээсые 191 процентдэ хүргэбэд. Мүн эндэ үргэн хэрэглэлэй эд хэрэгсэлнүүдые ба тракторнуудай частьнуудые үйлэдбэрилгын хахад жэлэй түсэбые 100 процент дүүргэһэн байна.

Улан-Удын депогой коллективэй дунда ажалай һайн габьяануудые туйлажа байһан хүдэлмэришэд олоор тоологдоно. Жэшээлхэдэ, кузнец Пархоменко гэгшэ хахад жэл соо жэлэйнгээ түсэбые 137 процент гүйсэдхэбэ. Мүн тэрэшэлэн слесарь Тимошенко жэлэй даалгабариие баһал нилээд горьтойгоор үлүүлэн дүүргэһэн байна.

Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөндэ түмэрзамайхидай дунда шалгаран ябаа манай Улан-Удын депогой коллектив болбол энээнэй урда тээ абаһан уялгаяа хүндэтэйгөөр дүүргэжэ түмэрзамайхинай Бүхэсоюзна һайндэрые амжалта ехэтэйгээр угтахын түлөө тэмсэжэ байнад.

МОСКВАДА БОЛОҺОН ФИЗКУЛЬТУРНИГУУДАЙ БҮХЭСОЮЗНА ПАРАД

Июлиин 21-дэ Москвада, „Динамо" гэдэг стадион дээрэ физкультурнигуудай Бүхэсоюзна парад боложо, тэрээндэ олон мянгаад спортсменүүд—Советскэ Союзай бүхы республикануудай түлөөлэгшэд хабаадалсаба.

Энэ хадаа үнэхөөрөө эдир залуугай һайндэр, гоё һайханай, эрэлхэг зоригой ба элүүр энхэ байһанай һайндэр болобо! Баяр ёһололой парадта хабаадалсажа, физическэ культура ба спортын туйлалтануудые харуулхын тулада, спортивна делегацинууд агуу ехэ Советскэ державын зүг бүхэн һөө Москвада сугларһан байгаа.

Июль һарын нарата халуун үглөөгүүр хэдэн арбаад мянган эдир хүбүүд ба басагад үзэсхэлэн һайхан хубсаһануудые үмдөөд, Ленинградска шоссе тээшэ һубарбад. Олон миллион москвичууд залуу спортсменүүдэй һайндэрэй жагсаалые ажаглан хараһан, наранда шарагдажа хүдэр хүрин болоһон бэеынь һайхашаан хараһан байха юм. Хойто зүгэй—Карелиин хүбүүд, ааяма халуун Таджикистанда һуугшад, ородууд, украинецууд, белоруссууд—бүхы 16 союзна республикануудай түлөөлэгшэд физкультурнигай Бүхэсоюзна Үдэрэй һайндэрлэлгэдэ хабаадалсаһан байна.

Советскэ арад зон өөһэдынгөө залуушуулда инаг дуратай байнал. Олон миллион залуу спортсменүүд—хүбүүд ба басагад Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ манай үнэнтэ зүб хэрэгэй мандахын түлөө фронтнууд дээрэ эрэлхэг зоригтоигоор дайлалдаһан ба заводууд болон таряалан дээрээ эршэтэй шангаар ажаллаһан байха юм. Түүхэтэ тулалдаануудта, дайсанай ара тала худар зоримгой рейд хэхэ ябадалда хабаадалсаһан хэдэн мянгаад спортсменүүд правительственна шан хайрануудые үбсүүн дээрээ зүүжэ ябажа байнад. Дайшалхы габьяагай түлөө Советскэ Союзай Геройнуудай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн спортсменүүдые оронмнай мэдэхэ болонхой. Зоримгой, бата шадалтай, эрид шиидэнги, жаяг заршамтай ябаха—физкультурын хүмүүжүүлэн олгодог эдэ шанар халаа немецко-фашистска булимтарагшадта эсэргүү дайнда сэгнэшэгүй ехэ туһа хүргэһэн байха юм.

Олон миллион хүнүүдые хабаадуулһан советскэ спорт ажалшадай дурыень татадаг ба тэдэнэй дунда ехээр дэлгэрэнхэй байна. Манай спортсменүүд шэн зоригтойгоор дайлалдаад, мүнөө тэдэнэр болбол агууехэ Сталинай зохёон хараалһан шэнэ табанжэлэй гайхамшаг ехэ зорилгонуудые бүхы советскэ арад зонтойгоо хамта шиидхэлсэжэ, городууд ба тосхонуудта, шэнэ барилганууд дээрэ алдарта һайнаар ажаллажа байнад.

Өөһэдынгөө мэргэжэлые дээшэлүүлхын түлөө эсэхэ-сусахые мэдэнгүйгөөр хүдэлмэрилдэг советскэ спортсменүүд уласхоорондын арена дээрэхи туршалгануудые нэрэтэй-түрэтэйгөөр дабажа гараһан байгаа. Манай футболистнууд, барилдаашад, конькигаар урилдаашад, шатаршад советскэ спортивна тугые алдар суугаар бүрхөөһэн хэдэн олон гайхамшагта илалтануудые хилын саана туйлаһан байнабшуу.

... Ороной спортивна залуушуулай омгорхол болохо—«Динамо» гэдэг московско стадион энэ һайндэртэ байһандаал адли тиимэ гоё һайхан шэмэгтэй хэзээшье байгаагүй юм.

Июль һарын наранай туяагаар гэрэлтүүлэгдэһэн стадионой трибуна хадаа парадай эхилхэһээ бүри түрүүн олон тоото айлшадаар дүүрэжэ байба. Эндэ Москвагай суута хүнүүд-предприятинуудай стахановецууд, эрдэмтэд, искусствын түлөөлэгшэд, Улаан Армиин офицернууд болон генералнууд ерэнхэй. Советскэ залуушуулай айлшадай дунда Югославиин, Чехословакиин, Болгариин, Польшын, Францийн, Италиин, Албаниин, Норвегиин, Иранай, Финляндиин болон Швециин спортсменүүдэй делегаци бии. Ложонуудта чехословацка правительственна делегациин членүүд—г. г. Клемент Готвальд, Я. Массарик, В. Клементис, дипломатическа корпусой членүүд, Иранай принцесса Ашраф Пехлеви хамта ябаһан нүхэдтэйгөө, Нэгэдэмэл нацануудай организациин генеральна секретарь г-н Трюгве Ли, советскэ ба хариин гүрэнүүдэй хэблэлэй түлөөлэгшэд байлсана.

Стадионой уужам ехэ талмай дээрэ спортивна обществонуудай тоо томшогүй олон торгон тугууд намилзажа байнад. Стадионой урда трибуна дээгүүр союзна республикануудай 16 герб байна. СССР-эй гүрэнэй гербын хоёр галаарынь—советскэ гүрэнэй үндэһэ табигшад ба байгуулагшад болохо—агууехэ В. И. Ленин ба И. В. Сталинай портредүүд харагдана.

Тиижэ байтар, түг түмэн хүнүүд центральна ложо тээшэ шэртэн харанад, тэндэ нүхэр Сталин, нүхэд Молотов, Андреев, Берия, Ворошилов, Жданов, Каганович, Маленков, Микоян, Шверник, Вознесенский, Булганин, Косыгин ерэнэд.

Советскэ арадай агууехэ вождь болон багшые хүндэлһэн баярай оваци стадион дээгүүр зэдэлэн дуулдана. Олон түмэн хүнүүд өөһэдынгөө хизааргүй инаг дуратай ба үнэн шүтэнги байһанаа элирхэйлэн мэдүүлжэ, нүхэр Сталинда зорюулан нэрьесэ альгаа ташанад. „Ура"—хашхаралга трибунанууд дээгүүр сууряатана.

Чехословацка правительственна делегаци г-н К. Готвальд түрүүтэйгээр правительственна ложодо ерэхые уригдаба.

Үдэрэй хоёр час болобо. Талмай дээрэ парадта хабаадалсагшадай гоё һайхан жагсаалнууд дуугаа хуряагаад байна. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физкультура ба спортын хэрэгые эрхилхэ Бүхэсоюзна Комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Романов, ВЛКСМ-эй ЦК-гэй секретарь нүхэр Михайлов, ВЦСПС-эй түрүүлэгшэ нүхэр Кузнецов талмайн центр тээшэ шэглэн ошоно. Парадые командалагша полковник Кузнецов спортсменүүдэй парадта бэлэн болоод байһан тухайнь рапорт үгэбэ.

Нүхэр Романов парадта хабаадагшадые һайндэртэй дашарамдуулан амаршална. Удаа тээнь центральна трибуна дээрэ гаража, физкультурнигуудта хандаһан амаршалгын үгэ хэлэбэ.

Эрэгтэй эмэгтэй советскэ физкультурнигууд мандаха болтогой! Советскэ залуушуул мандаха болтогой!

Манай агууехэ Эхэ орон—Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союз мандаха болтогой!

Манай илалтануудые эмхидхэгшэ ба зоригжуулагша—Бүхэсоюзна коммунистическэ большевигүүдэй парти мандаха болтогой!

Манай вождь ба багша—агууехэ Сталин мандаха болтогой!

* * *

Советскэ Союзай гүрэнэй гимнын ирагуу һайхан гүн аялга стадион дээгүүр ханхинан дуулдана.

Бүхы 16 республикануудай түлөөлэгшэд — физкультурнигуудай абажа ябаһан Советскэ Союзай айхабтар ехэ герб хадаа шад улаан тугуудаар хүреэлэгдэнхэй үзэгдэбэ. Түс колонно правительственна трибуныи урдуур үнгэрнэ. Советскэ спортсменүүд болбол үнгэрһэн жэл соохи өөһэдынгөө туйлалтанууд тухай мүнөөдэр рапортална. Тэдэнэй хөөрэхэ харуулха юумэнь тон ехэ бии! Энэ жэл хадаа советскэ спортын гайхамшаг илалтын жэл болоһон юм. „Динамо" гэдэг московско командын футболистнууд Лондон, Кардифф, Глазгогой стадионууд дээрэ наадажа, советскэ футболой алдар солые бүхэжүүлээд, манай спортсменүүдэй гайхамшаг илалтануудые туйлажа эхилээ. Дэлхэйн шэнэ рекордые хоёр дахин туйлаһан конькигаар урилдагша гайхамшаг мастер Татьяна Карелинада баясхалан хүргэжэ, Норвегиин стадионууд дээрэ альга ташалган болоһон юм. Югослави, Болгари, Румыни, Албани болон Финляндида спортивна тэмсэл хэхэдээ ЦДКА-гэй, тбилисскэ „Динамын", ленинградска „Зенидэй", „Торпедын" ба „Спартагай" футболистнууд илалта туйлаба. Парижынхид болбол советскэ спортсменкэнүүдэй шадамар бэрхээр урилдахыень хаража баясаһан байна. Спортивна Чехословаки болон Финлянди хадаа советскэ штангистнуудай наадахые хаража гайхабал. Бүхы дэлхэйн шатаршад болбол СССР—США болон СССР—Великобританиин хоорондохи радиоматчые шүүһэн советскэ шатаршадые халуунаар амаршалһан байгаа.

Трибунанууд болбол Российска Федерациин физкультурнигуудые халуунаар амаршална. Эдир хүбүүдэй сагаан костюмууд, басагадайнь ород янзаар оёгдоһон хубсаһан, холбоо сэсэгүүд, үнгэ бүриин торгон тугууд—эдэ бүгэдэ хадаа гоё һайханаар һолонготожо харагдана.

Физкультурнигуудай алхамынь найдамтай, гараа татахань таатай байна. Тэдэнэр хадаа бүхы түрүү болбосоронгы хүн түрэлтэнэй этигэгдэхэ ба гүнзэгыгөөр хүндэлэгдэхэ еһотой болоһон агууехэ арадай хүбүүд гээшэ. Ерээдүйн сагай зол жаргал хадаа эдэ залуу хүбүүд басагадта хабаадаха юм.

Ород спортсменүүдэй хойноһоо Украинын физкультурнигууд үзэгдэбэ. Украина! Энэ республикын хүбүүд Эхэ оронойнмнай түүхэ домогто али тухай алдарта һайхан хуудаһануудые бэшэбэ гээшэб! Энэ һайхан шамагтэ жагсаалда ябажа байгаашадай дунда мэнэ һаяхан Улаан Армиин ба партизанска генерал Ковпагай отрядуудта боецууд ябаһан хүнүүд олон бии. Мүнөө эдэнэр бүхы оронойнгоо омгорхол болохо -Днепрогесэй һэргээгдэһэн бодхоожо, Донбассай дахяад һэргээгдэһэн шахтануудта шулуун нүүрһэ малтажа, уражалта баян таряалан-хаталангаа элдэжэ, 3 порожиин ломонуудта шэрэм ба булад хайлуулжа, немецкэ эзэмдэгшэдэй хооһоруулһан городууд болон тосхонуудые һэльбэн заһажа байнад.

„БССР" гэһэн дүрбэн асари ехэ үзэгүүдтэй туг аяар дээрэ үргэгдэбэ. Гурбан жэл соо немецкэ эзэмдэгшэдэй дарлалтада зоболон болобошье, дайсанай гарта оронгүй, илажа гараһан Белоруссиин эдир түлөөлэгшэд энэ туг доро жагсаад ябана.

Закавказиин республикануудай физкультурнигуудай марш гоё һайхан байнал. Тэдэнэр нарата һайхан Зүүн зүгэй үзэсхэлэн гоё шэмэгыень эндэ асаржа харуулба. Грузи, Армени, Азербайджан өөһэдынгөө хүсэ ехэтэй хүнүүдээр ба гимнастнуудаар суурхадаг байнабшуу.

Дунда Азиин республикануудай колононууд урдынхидаал адли мүн лэ хурса һайханаар харагдана. Туркменскэ джигитүүд нэхэй сагаан папаха үмдэнхэй, казах басагадай ягаа-улаахан малгайнууд үнгэ бүриин удэ жэгүүрээр шэмэгдэнхэй, узбечкэнүүдэй эреэн-маряан тооробшо малгайнууд дороһоонь гүрэмэл гэзэгэнүүдынь намилзанад.

Хойто зүгэй сайбар-ногоон үнгэтэй хубсаһа үмдэһэн Карело-Финскэ республикын физкультурнигуудые, наранда шарагдажа хүрин улаан бэетэй болоһон Молдавиин спортсменүүд һэлгэнэ. Залуу советскэ прибалтийска республикануудай физкультурнигууд-агууехэ нэгэдэмэл советскэ союзай хүүгэд нэгэ жэгдэ алхамаар ябаад үнгэрнэ.

Московско һурагшадай хүхюунээр һубарин гаража ерэхэдэнь стадион нэрьемэ альга ташалгаар угтаба. Тэдэ үхибүүд орой дээрээ сэсэгүүдые баряад һэбижэ ябанад. Тэдэнэр мэнэ һаяхан һуралсалайнгаа жэлые дүүргэһэн, тэдэнэй нилээд олониинь амараад ерэһэн, аян ябалал хэһэн байха юм. Тэдэнэр манай рекордсменүүд болон чемпионуудай нэрэ-түрэдэ хүрэмөөр халаан мүн.

Үнгэ бүриин торгонууд стадион дээгүүр намилзан хиидэнэ. Энэ хадаа өөһэдынгөө спортивна клубуудай тугууд доро жагсаһан профсоюзуудай физкультурнигууд—ороной оло-миллионно физкультурна армиин түлөөлэгшэд ябана гээшэ.

«Спартак» ба «Динамо» гэжэ ороной эгээн хуушанай, ордента хоер обществонуудай физкультурнигуудай ябахые харахада тон һайхан байнал. Эдэ клубууд, бүри советскэ спортивна хүдэлөөнэй һаяхан эхилжэ байхада өөһэдынгөө дундаһаа гайхамшагта мастернуудые олоор дэбжүүлжэ, манай спортдо алдар соло олгожо захалаа бэлэй. Тэдэнһээ нилээн олон хүниинь Эхэ оронойгоо үмэнэ хэһэн спортивна габьяагай түлөө Советскэ Союзай орденууд болон медальнуудаар шагнагданхай. Эдэ клубуудай түлөөлэгшэд дэлхэйн бүхы оронуудай шахуу стадионууд дээрэ советскэ спортивна тугые нэрэтэй-түрэтэйгөөр аршалан хамгаалжа ябаа һэн.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайн болбол советскэ хүнэй моральна ба физическэ шанарые элишэлхэ шэрүүн дошхон шалгалта болоһон байна. Улаан Армиин сэрэгшэд эрхим һайн санаашад, парашютистнууд, уһанда тамарагшад, мотоциклистнүүд, граната шэдэгшэд байһанаа харуулба. Улаан Армиин физкультурнигуудай колонно хатуугаар ба һүртэйгөөр харагдана. Бэһэдээ хүртэр нюсэгэн ябаһан сэрэгшэд спортсменүүдэй бата багжагар бэень хүсэтэй байһанаа мэдүүлнэ, эдэнэй шэг шарайнь эрэлхэг зоригтой ба бата найданги байнал. Тэдэнэр хадаа хүбүүн үүргэ уялгые Эхэ оронойнгоо үмэнэ нэрэтэй-түрэтэйгөөр дүүргэһэн ба тэрэнэй хилые аршалан хамгаалхын тулада түрүүшын урядаар бодожо эрэхээр хэзээдэшье бэлэн байнад.

Парадта хабаадагшадай баяр ёһололой жагсаал дүүрэбэ. Минута тухай шэмэгтэй болоод байтарынь хүгжэмэй ирагуу һайхан аялга татагдаба. Заншал болоһон спортивна гимнастическа наадануудые харуулган эхилээ. Спортсменүүд элдэбын наада гаргажа, хүхюун сэнгэлиг танецта шадамар бэрхээр тойронод. Үнгэ бүриин тугуудаар шэмэгдэһэн мачтануудтай саб сагаан параход шэнги дүрсэтэй туйлай ехэ пирамида гэнтэ харагдаба. Олоной дундаһаа хоер бишиихан хүбүүд гаража ерээд, угаа ехэ холбоо сэсэгнүүдые бариһан бэеэрээ нүхэр Сталин тээшэ шэглэн трибуна өөдэ гүйлдэжэ гарабад. Иосиф Виссарионович тэдэниие тэбэрижэ таалана. Стадион дээрэ халуун оваци болобо.

Советскэ Литвагай спортсменүүд шадамар ба хүнгэнөөр бэеэ абажа, наадануудые харуулна. Литовецуудые Эстониин залуушуул һэлгэнэ, тэдэнэр үнгэрэгшэ жэлдэ физкультурна хүдэлөөниие хүгжөөхэ тушаа ехэхэн амжалтануудые туйлаһан юм. Эстонска баскетболистнууд тухай алдар соло бүхы дэлхэйн бүмбэрсэг дээрэ таранхай.

Латвиин физкультурнигууд мүн лэ амжалтатайгаар наада гаргаба.

Хоер мянган физкультурнигууд үргэн ехэ ногоон талмай дээрэ гараба. Энэ хадаа манай ороной дээдэ һургуулинуудта һурагшад—ерээдүйн инженернүүд, геологууд, астрономууд, физигүүд, врачууд, актернууд болоно. Дүрбэ мянган гарнууд нэгэн доро шанха өөдөө һарбайлдаад, хүгжэмые дахажа, хэдэн олон гоё һайхан наадануудые харуулна.

Молдавиин залуушуулай бэеын тамир харуулга зоригтой хурданаар үнгэрнэ. Жада мэсэ барижа байлдаануудые харуулһан эдир хүбүүд найдамтайгаар ба мэргэнээр хүдэлнэ. Үзэсхэлэн һайхан хубсаһатай Молдавска басагад хүй-һалхин шэнги түргэн танецта шадамар бэрхээр тойрожо ябанад.

Эхэ оромнай үргэн ехэ ба олон янзын байнал даа! Урда зүгэй баглагар набшаһата сэсэгүүдэй харагдахаа болимсоор, хойто зүгэй мүнгэлиг үнгэтэ һолонго татаба. Шад улаан тугай хажууда сагаан шарайтай басаганай дүрсэ харагдаад, тэрэнь Карело-Финскэ республикын залуушуулай үмэнэһөө нүхэр Сталинда амар мэндые хүргэһэн үгэнүүдые хэлэбэ.

Урдахи трибунын дэргэдэ угаа ехэ улаан буд дээрэ герой-город Ленинградай зураг байна. Тэндэ Смольнын, Петропавловскэ хэрэмэй дүрсэнүүд харагдана.

—Ленинэй городой физкультурнигуудһаа агууехэ Сталинда амар мэндые хүргэнэбди!

Иигэжэ Лесгафтын нэрэмжэтэ Ленинградска физкультурын институдай студентнүүд өөһэдынгөө наада харуулгые эхилбэ.

Таджикистанай болон Киргизиин спортсменүүд һайндэртэ хэдэн олон ураһайхан юумэнүүдые харуулһан байгаа.

Удаа тээнь «Динамо» гэдэг обществын сагаан хүхэ үнгэнь хэдэхэн минутын турша соо ялалзажа харагдана. Тэрэнэй спортсменүүд манай Эхэ оронһоо гадна хилын саанашье алдаршанхай. Мүнөөдэр эндэ түс обществын чемпионууд ба рекордсменүүд суглараад байна

Мотоциклнуудай нэрьемэ абяан хүгжэмэй аялгые таһалдуулба. Тэдэнэр урилдаанай харгыгаар һубаржа ябанад. Машина бүхэн дээрэ хэдэн олон хүнүүдһээ бүридэһэн амиды пирамиданууд бодхоогдонхой. Энэ үедэ талмайн тэг дунда гимнастикаар СССР-эй чемпион Галина Урбанович гимнастическа сахаригуудта дүүжэгэлдэн түбэгтэй бэрхээр эрьеэлдэжэ урбалдажа наадана. Манай Эхэ ороной хилэ дээрэ дайсанай түрүүшын сохилтонуудые бэе дээрээ даажа абаһан хэдэн мянгаад герой-сэрэгшэд «Динамын» спортсменүүдэй дундаһаа гараһан байнабшуу.

Нүхэр Сталинай портредтэй үргэн һайхан коверой дэргэдэ Туркмениин залуушуул өөһэдынгөө физкультурна мэргэжэлые харуулна. Туркмениин залуу хүбүүд өөһэдынгөө национальна барилдаантай Москвичуудые танилсуулба.

Узбегүүд хуушан заншалаа дахажа, Ферганын плантацинуудһаа хүбэн сагаан хлопок болон Узбекистанай сэсэрлигүүдһээ үнгын һайхан сэсэгүүдые залуушуулай һайндэртэ асарһан байгаа. Арбан хоер узбек хүбүүд национальна танец наадаба.

Алма-Атинска фруктово садуудай жэмэсүүдые харуулһан угаа ехэ хүрин үнгэтэй македтэйгээр Казахстанай физкультурнигууд гимнастическа наада гаргана.

Хүндэ юумэ үргэхэ мүрысөөн болложо захалба. Спортын габьяата мастер Григорий Новак гэгшэ 136,5 килограммые хоер гараараа бажуужа үргэхэдэнь стадион дээрэ нэрьемэ альга ташалган болоно. Иигээд байхадаа энэ хүн дэлхэйн дээрэхи рекордые нилээд үлүүлжэ гараһан байха юм.

Сагаан хүхэ долгин бүхы талмай дээрэ эбхэрнэ. «Ажалай Резервнүүд» гэжэ обществын 3 мянган эдир спортсменүүд хүгжэмэй аялга дахажа, гайхалтай тодо мэргэнээр наадана.

Закавказиин республикануудай физкультурнигууд эндэ байгшадай анхарал хандуулна. Армени болбол эди-шэди харуулха шадамар бишихан акробадуудые һайндэртэ эльгээһэн байгаа. Энэ республикын физкультурнигууд олон янзын мэргэжэлтэй спортсменүүд байһанаа харуулжа шадаа.

Нүхэр Сталинда амаршалга хүргэжэ хандаһан грузинска спортсменүүдэй хүдэлжэ наадажа байхадань сэнгэлиг хүхюун зориг, арга, шадабари, хүсэ шадал элээр харагдана. Грузи болбол гимнастикын классична мастернуудые спортдо үгэһэн байгаа.

Дахяад үхибүүд гараба. Энэ хадаа Баку гэдэг нефтяной городой бишиихан физкультурнигууд болоно. Томо хүнүүдтэй хамта, тэдэнэр гимнастическа зарядкые бушуу түргэнөөр хэнэ.

Профсоюзуудай спортивна обществонуудай физкультурнигуудые тэндэ байгшад угаа һонирхожо харана. Тэдэнэр айхабтар олон байһан хүндаа стадионой талмай дээрэ баранадаа багтаха аргагүй болоһон хэбэртэй. Тэдэнэй шаргал-хүхэ үнгэтэй костюмуудые харахада, урдамнай эдеэшээд байһан таряалан долгисожо байһан шэнгеэр үзэгдэнэ.

Талмай дээрэхи үнгэ хубилна. Мүнөө гоеолто хубсаһа һэлгэһэн басагад хээрэ талын томо сэсэгүүд мэтээр харагдана. Тэдэнэр Чайковскиин хабарай дуу хүгжэмэй аялгаар танцовалжа байна.

Мүнөөдэр парадта Белоруссиин физкультурнигууд 200 мянган спортсменүүдые гаргаба. «Бульба» гэжэ белорусска национальна танец гоё һайхан хубсаһатай хүбүүд ба басагад наадажа тойроно.

Эндэ харуулагдаһан зурагууд болбол кино шэнги түргэнөөр һэлгэнэ. Зүлгэ ногоон ковер дээрэ Днепрогэсэй гайхамшаг ехэ плотина ургажа гараба. Бурьялан урсажа байһан уһан эбхэржэ, тэрэнэй бетонно ханануудые мүргэнэ. Бүгэдэдэ эли мэдэгдэхэ Днепрогэсэй зурагые харуулһан пирамида имагта шадамар бэрхээр хэгдэһэн байна, тиимэ хадань тэрэниие харагшад украинска залуушуулда баяр хүргэжэ альгаа ташанад.

Сталинай нэрэмжэтэ физкультурын институдай студентнүүд үндэр дээдэ мэргэжэл харуулһан байгаа юм. Хүнэй бэеын хүдэлөөнһөө али тухай олон аад элдэб янзын дүрсэнүүдые харуулжа болохо байна гэээшэб!

Советскэ спортсменүүдэй гимнастическа мэргэжэл шадабари харуулгые РСФСР-эй физкультурнигууд түгэсхэһэн байна.

—Агууехэ Сталинда ород арадһаа амар мэндые хүргэе!—гээд стадион дээгүүр сууряатан зэдэлнэ.

Стадион дээрэ һайндэрлэлгэ болохо үедэ эрхим советскэ барилдагшадай, хүнгэн атледүүдэй, боксернуудай мүрысөөн болобо. Боксоор СССР-эй чемпионой нэрэзэргэ элохын тула түгэсхэлэй байлдаанууд үнгэргэгдөө. Хүндэ бэетэй боксернууд Королев ба Навасардов гэгшэдэй урда урдаһаан тулаһан байлдаанда гол анхарал табигдажа, тэрээндэ СССР-эй олондахин чемпион Николай Королев дахяад илалта туйлаһан байха юм.

Эндэ байгшад болбол холо-ойро газарта урилдаан болоходонь угаа һонирхолтойгоор хараһан байна. Спортын габьяата мастер Нина Думбадзе өөрынгөө эрхим дээдэ мэргэжэлые харуулба. Тартуска университедэй студент Х. Лиги гэгшэ ядро түлхилгөөр бүхэсоюзна рекорд шэнээр туйлаба—16 метр 12 сантиметр.

Ороной эгээн хүсэтэй футбольно команданууд болохо—ЦДКА болон московско «Динамо» энэ стадион дээрэ хани янзаар ушарһан байна. Энэ матчда динамовецууд наажа, 1:0 гэһэн дүнтэйгөөр дүүргэбэ.

* * *

Һайндэрлэлгэ дүүрээ. Парадта хабаадалсаһан олон мянгаад хүнүүд айлшад хүл дээрээ бодожо, агууехэ вождь, багша нүхэр Сталиниие амаршалан үни удаан саг соо нэрьесэ оваци хэһэн байна.

(ТАСС).

1946 оной июлиин 21-дэ болоһон физкультурнигуудай парад дээрэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физкультура ба спортын хэрэгые эрхилхэ Бүхэсоюзна Комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Н. Н. Романовай хэлэһэн үгэ

Нүхэд эрэгтэй эмэгтэй физкультурнигууд!

Советскэ Социалистическэ Республиканудай Союзай Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физическэ культурын хэрэгүүдые эрхилхэ Бүхэсоюзна Комитедэй үмэнэһөө физкультурнигуудай Бүхэсоюзна һайндэртэй дашарамдуулан таанарта баярые хүргэжэ амаршалнаб.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнине илалта түгэлдэрөөр дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр, советскэ арад Сталинска шэнэ табанжэлэй түсэбые дүүргэхэ хэрэгтэ оробо. Советскэ Союзай арадууд табанжэлэй түсэбые үлүүлэн дүүргэхээр, мүн Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые улам саашань бүхэжүүлхэ тухай нүхэр Сталинай түүхэтэ заабарине дүүргэхын тулада уһаһан малгайгаа абангүйгөөр хүдэлмэрилхөөр эрид шиидэнхэй, яахадааб гэхэдэ, энэ түсэбые бидэнэй зол жаргалай, социалистическэ Эсэгэ ороной сэсэглэн һалбархын ба алдар солын дүхэм нүхэсэл мүн гэжэ харанад.

Нүхэд эрэгтэй эмэгтэй физкультурнигууд! Мүнөөдэр Бүхэсоюзна парадта хабаадалсажа байхадаа, таанар советскэ залуушуулай спортивна мэргэжэлые, хүсэ ба арга шадабарине харуулжа байна гээшэт. Таанар болбол залуушуулай дайшалхы бэлэдхэлые, большевистскэ парти, советскэ правительство, түрэл нүхэр Сталинда угаа инаг дуратай ба үнэн шүтэнги байһанаа харуулжа байнат.

Манай орон дотор физкультура ба спорт гээшэ гүрэн-түрын хэрэг гэжэ тоологдоод, тэрээндэ советскэ правительство, большевистскэ парти, нүхэр Сталин өөрөө угаа ехэ анхарал хандуулна.

Бидэнэй зорилго хадаа физическэ культурые үнэхөөрөө олоной, арад бүгэдын хүдэлөөн болгожо дэлгэрүүлхэ, түг түмэн ажалшадые, илангаяа залуушуудые спортын хэрэгтэ хабаадуулха, манай спортсменүүдэй шадабари мэргэжэлые нарижуулха, залуу үеын хүнүүдые ажал хэхэр ба Советскэ Союзай оборонодо бэлэдхэхэ еһотойбди.

Советскэ эрэгтэй эмэгтэй физкультурнигууд манай Эсэгэ ороной саашадаа сэсэглэн һалбарха хэрэгтэ бии бүхы хүсэеэ гаргаха юм гэжэ парадта хабаадагшад болон бүхы физкультурнигуудай үмэнэһөө манай партиин Центральна Комитет, советскэ правительство, нүхэр Сталиниие найдуулхые зүбшөөрыт.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улан-Удын физкультурнигуудай парад. В. Красавцевай фото.

ҮБҺЭ ХУРЯАЛГЫН ТЕМПЫЕ ХУРДАДХАХА

...гектар сабшагдаад һүрилэгдэбэ

...малдаа бата бэхи үбһэ тэжээ...за байгуулха зорилготойгоор ...уряалга ба силос дараха хү...ие саг болзор соонь, эрхим ...айгар үнгэргэхые уряалһан ...ын аймагай Юрөөгэй сомоной ...арксын нэрэмжэтэ артелиин ...эмэгтэй колхознигууд үбһэ ...ада аймаг соогоо эгээл түрүү ...ороод, үдэр ерэхэ тудам ...үндэр бүтээсэнүүдые ха...

...тус колхозойхид 378 гектар ...бшаад, тэрэнээ һайнаар ха...хаһа саг соонь һүрилбэ.

...Марксын нэрэмжэтэ колхо...алые халуунаар дэмжэһэн ...умын сельсоведэй Сталинай ...та колхозой члэнүүд үбһэ ...е мүн лэ хурдан темптэй...улна. Мүнөө үбһэ хуряалга...н энэ колхозойхид 134 гек...шаад, тэрэнэйнгээ 70 гекта...рилһэн байха юм.

...уряалгада ябагшадай дунда ...ин мүрысөөн үргэнөөр дэлгэ...нэ. Энээнэйнь ашаар үдэ...нормые үлүүлэн дүүргэдэг ...ецуудай тоо нилээдгүй оло...

...ая гар хажууршан нүхэр ...ский гэгшэ нэгэ үдэр соо ...тар сабшаха байһан аад. ...гар хүртэр дүүргэжэ, бусад...ажалай үльгэр жэшээ ха...

(Манай корр.).

МИХАИЛ ШЕБЕЛЕВ МҮРЫСӨӨНДЭ ТҮРҮҮЛЖЭ ЯБАНА

КАБАНСК. Молотовой нэрэмжэтэ колхозой эрэгтэй эмэгтэй колхознигууд үбһэ хуряалга ба силос даралгые түргэнөөр ба шанартайгаар дүүргэхэ гэжэ уялгануудые абаһан байгаа. Тиин, энэ артелиин члэнүүд абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ байнад.

Социалистическэ мүрысөөндэ нүхэр Михаил Шебелевэй ударидаһан бригада түрүүлнэ. Энэ бригадын члэнүүд барандаа шахуу үдэрэйнгөө даалгабаринуудые үлүүлэн дүүргэнэд. Гар хажууршад В. Карпова, М. Портнягина, В. Никонова ба бусад үдэр бүри 0,50—0,65 гектар сабшажа, үнэн ажалаараа элирэн шалгаржа ябанад.

Нүхэр Александра Никоновагай бригадын эрхим хажууршад нүхэд Е. Новосельцева, А. Карпова гэгшэд үбһэ хуряалгые түргэнөөр ба шанартайгаар дүүргэхын түлөө унаһан мэлгайгаа абангүйгөөр хүдэлмэрилжэ байха юм.

Колхозой правлени болон партийна эхин организаци хадаа колхоз соогоо дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ илагшадта үгэхын түлөө дамжуулагын Улаан туг ба тусхай шан байгуулаа.

* * *

ИВОЛГА. (Телефоноор абтаба). Аймаг соогоо үбһэ хуряалгада «III пятилетка» колхоз эмхитэйгээр ороод, түрүү һуури эзэлнэ.

Һүүлшын мэдээгээр энэ колхозойхид 120 гектар сабшаба. Хэдэн зуун центнер үбһэн һүрилэгдэбэ. Үбһэ һүрилэлгэдэ үбгэд-хүгшэд болон үхибүүд ябанад. Хажууршад нүхэд Юргина, Каперская гэгшэд 0,40 гектар сабшаха нормоёо 0,50—0,55 гектар хүртэр сабшажа өөһэд дээрээ абаһан уялгануудаа арюунаар дүүргэнэд.

Мүн тэрэшэлэн «8 марта» гэжэ хүдөө ажалай артелиин члэнүүд 300 гектар сабшаха түсэбтэй байһан аад, мүнөө 150 гектар гэхэ гү, али 50 процент сабшаһан, 1100 центнер һүрилһэн байха юм. Үбһэ хуряалгада 100 шахуу колхознигууд хүдэлмэрилхэ зуураа, барандаа социалистическа уялгануудые абаад үндэр бүтээсэнүүдые туйладаг стахановецуудай тоодо орожо байнад.

(Манай корреспондент).

Халаан соо—табан гектар

ТАРБАГАТАЙ. Аймагай хүдөө ажалай түрүүшүүлэй суглаанда хабаадалсажа, алдуу малдаа элбэг ехэ үбһэ тэжээл абаха, недондо жэлэй алдуу дабтахагүй гэһэн уялга абаһан «Искра» колхозой эрэгтэй эмэгтэй колхознигууд өөһэд хоорондоо мүрысөө хэһэнэй ашаар үдэрэйнгөө нормые үлүүлэн дүүргэжэ байха юм.

Сенокосилкашан нүхэр Тимофей Павлов гэгшэ июлиин 13-ай үдэр өөрынгөө халаан соо 3 гектарай орондо 5 гектар сабшажа, үндэр бүтээсэтэ стахановска ажалаараа бусадһаа шалгарба. Мүн машинист нүхэр Лазарь Бурдуковский болбол 3 гектар сабшаха байһан аад, 4 гектар хүргэжэ хүндэлэлэй доскада бэшэгдэбэ.

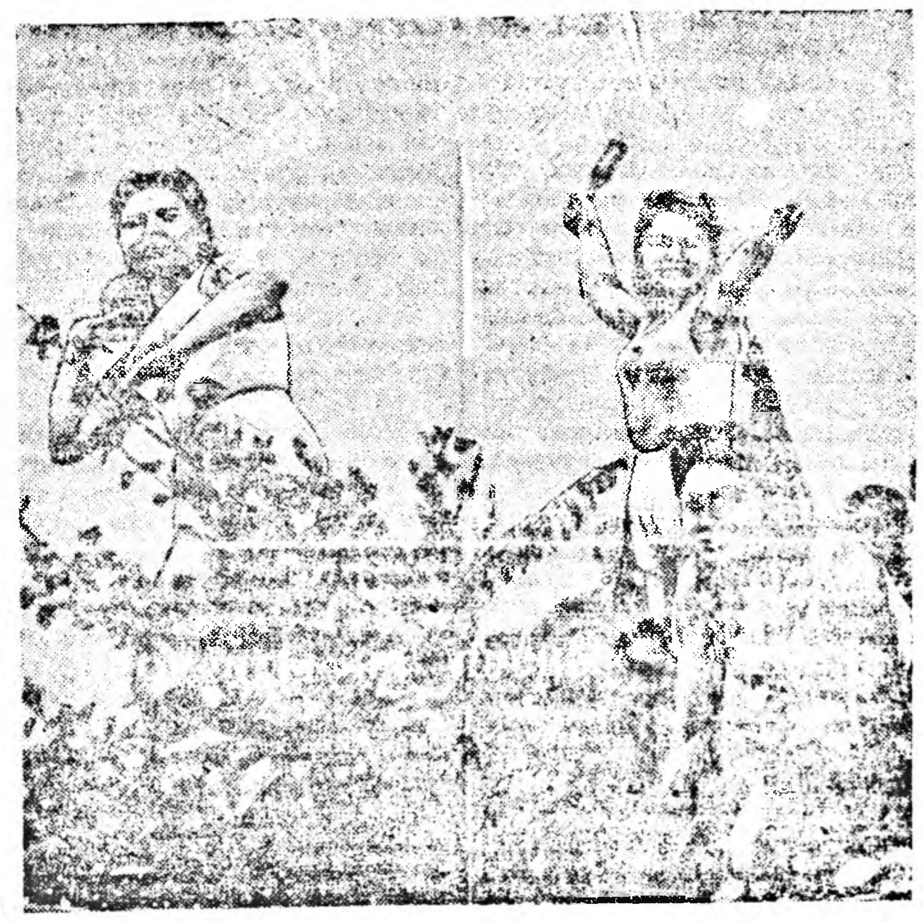
Һүүлэй үдэрнүүдтэ гар хажууршадай хүдэлмэриин темп ба шанар урда урдынхиһаа эрид дээшэ болобо гэжэ тэмдэглэмээр байна. Гар хажууршад нүхэд Е. Антонова, С. Тимофеева ба бусад үдэр соо 0,40—0,50 гектар хүртэр сабшажа колхозойнгоо, правлени ба партийна эхин организациин зүгһөө магтаалда хүртэбэ.

Үбһэ хуряалгын хүдэлмэри саашадаа эршэмтэйгээр үргэлжэлһөөр.

* * *

СЭЛЭНГЭ. (Телефоноор абтаба). Куйбышевэй нэрэмжэтэ, «Авангард», «Майн 1» колхозууд набшаһа намаа ба хулһа бэлэдхэхэ хүдэлмэридэ эдибхитэйгээр оронхой. Колхоз бүхэн 20—25 хүнүүдһээ бүридэһэн бригадануудые эмхидхэжэ, энэ хүдэлмэридэ гаргаба. Тэдэнь набшаһа тэжээл бэлэдхэжэ байха юм.

Л. РИНЧИНО.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: физкультурнигуудай занятп

О. Зеккиин фото.

МЭРГЭН БУУДАГШАДАЙ АМЖАЛТА

СССР-эй Осоавиахимай Центральна Совет һаяхан үнгэргэгдэһэн мэргэн буудагшадай Бүхэсоюзна мүрысөөнэй дүн гаргаба. Энэ дүнгэй еһоор манай республикын Ярууны аймагай Соведэй гүйсэдкомой дэргэдэхи Осоавиахимай эхин организаци 3-дахи һуури эзэлжэ, 3-дахи шатын диплом ба 2 малокалиберна винтовко 1000—1000 патронтойгоор шан абаба. Мүн тус эхин организациин хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Белобородов 3-дахи шатын дипломдо хүртэбэ. Мэргэн буудагшад Цыкарев, Коржиков, Вековский, Куклин, Иванов, Намжилов ба бусад оноже боломоор 500 очкоһоо 470-аад очко оноһон байгаа.

Ханын газетэнүүдэй редакторнуудай зүблөөн

ВКП(б)-гэй Улан-Удын Городской райкомой парткабинедтэ һаяхан городой предприятинууд ба эмхизургаануудай ханын газетэнүүдэй редакторнуудай зүблөөн үнгэргэгдэбэ. Энэ зүблөөн дээрэ «Бурят-Монгольская Правда» газетын редакциин бэшэгүүдэй таһагые даагша нүхэр Мостовская «Шэнэ Сталинска табанжэлэй түсэб ба ханын газетэнүүдэй зорилгонууд» гэһэн темээр элидхэл хэлэбэ. Удаань тэндэ суглараһан редакторнууд һанамжануудаа ба дүй дүршэл тухайгаа хэлэбэд.

Хүдөө ажахын машинанууд үгтэбэ

Хүдөө ажахын машина ба зэр зэмсэгээр хангаха республиканска конторо һүүлэй үедэ хүдөө колхозуудта 385 сенокосилка, 60 морин тармуур, 100 жатка, 70 морин молотилканууд ба бусад зэмсэгүүдые гаргаһан байна. Гадна райсельхозуудта 20 молотилка, 50 плуг, 100 культиватор гэхэ мэтые эльгээһэн байна.

Спортивна хэрэгсэлэй эд бараан

Улан-Удын «Динамо» гэжэ магазин спортивна хэрэгсэлэй эд бараа һаяхан ехээр абаба. Энэ магазин болбол тэрэ бараагаа физкультурнигуудай парадта хабаадалсаһан городой ба хүдөөгэй физкультурна общественуудта худалдаһан байна. Хамта дээрээ 5 мянган майка, 1.000 трусы, 1.000 тапочка худалдагдаһан байха юм.

Мүрысөөндэ хабаадалсахаяа ошобо

Читада июлиин 20-һоо эхилээд баскетболоор бүхэсоюзна зональна мүрысөөн боложо байна. Энэ мүрысөөндэ хабадалсахаар 7 хүнһөө бүридэһэн залуушуулай шэлэгдэмэл команда Улан-Удэһээ һаяхан гараба.

Жэлэй бата бэхи база байгуулхын түлөө мүрысөөн

...ЛИКЫН КОЛХОЗУУДААР ...ХУРЯАЛГА БА ҮБҺЭ ...ЭЭЛЭЙ БЭЛЭДХЭЛЭЙ ЯБАСА ТУХАЙ

...СР-эй Газартаряалан... министерствын мэдээн

...1946 оной июлиин 20

Аймагууд	Үбһэ хуряалга (процентээр)	Силос даралга (процентээр)
...гатайн	26,8	17,0
...ын	18,2	30,4
...ын	18,1	8,7
...нскын	17 8	12,9
...жэнай	16,4	4,3
...ло-Кударын	16.3	9,1
...	16,1	14,5
...ин	15,0	49.5
...ршэбэрэй	14,1	3,2
...гын	13,7	15,6
...айкальска	12,5	4,2
...нэй	11,8	19,7
...менай	11,1	53,9
...гын	10,9	19 8
...рын	10,6	1.6
...айн	7,3	4.1
...канай	6,8	—
...гын	4,4	0,7
...ин	2.8	0,3
...ын	1,4	—
Хамта аймагуудһаа	10,2	15.0

мэдээн

Үбһэшэдэй дунда агитационно хүдэлмэрие ябуулха

Зэдын аймагай Буденныйн нэрэмжэтэ колхоз үбһэ хуряалга ба силос даралгада оробо. Үбһэ ногооной шэмэтэй байха үедэ тэрээниие хуряажа абаха хэрэгые эндэхид тосногүй. Шалтагааниинь юуб гэхэдэ, тус колхозой партийна эхин организаци ба колхозой правлени болбол үбһэ хуряалга ба силос даралгада хабаадажа ябаһан колхознигуудай дунда ниитэ политическэ хүдэлмэрие ба социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлжэ шадаагүй байһаниинь элитэ болоно.

Бригада ба звенонуудай дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри хээгүй. Эндэ 10 агитатор бии. Тэдэнэр үбһэшэдэй дунда политическэ темэтэй хөөрэлдөөнүүдые хэхэһээ байтагай хэдэн һара соо ямаршье хүдэлмэри хээгүй. Ханын газетэ ба дайшалхы хуудаһанууд баһал мартагданхай. Газетнэ ветринэ, показателиин доска эмхидхэгдээгүй байха юм. Ушар иимэһээ эндэхи колхознигууд үбһэ хуряалгын ба силос даралгын үедэ ябуулагдаха урмашуулгын хэмжээнүүд тухай гаргаһан парти ба правительствын тогтоолтой танилсаагүй байнад.

Үбһэ хуряалгын эхилхын урда тээ тус колхозой бригада ба звенонуудай дунда социалистическэ мүрысөөнэй договор баталагдаһан байгаа. Гэбэшье, энэ мүрысөөнэй ябаса тухай партийна организаци ба колхозой правлени ямаршье шалгалта ба бүридхэл хэнэгүй. Энэ колхоздо элбэг ехэ үбһэ хуряалгын түлөө үнэн зүрхэнһөөн оролдожо ябаһан стахановецууд олон байха юм. Жэшээлхэдэ, № 2 бригадын эрхим хажууршад нүхэд Вершинина ба Кузнецова гэгшэд үбһэ сабшалгаар үдэрэйнгөө нормонуудые ходо үлүүлэн дүүргэнэ. Эдэнэрэй үдэр ерэхэ тудам туйладаг үндэр бүтээсэнүүд бүгэдын шадабари болоогүй байха юм. Тэдэнэрые урмашуулха тушаа хэншье анхаралаа табидаггүй байха юм.

Агитколлективые хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Сухарев гэгшэ агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэридэ обор нобшоор хандана. Аяар май һараһаа хойшо агитаторнуудтаяа зүблөөн үнгэргөөгүй. Үбһэ хурлалгада ябагшадай дунда үнгэргэхэ хүдэлмэри тухай агитаторнуудта даалгабари үшөө үгтөөгүй байһаар.

Партийна эхин организаци хадаа үбһэхуряалгын үедэ ябуулха агитационно-ниитын хүдэлмэридэхи дутуу дундануудые усадхаха еһотой.

ҮБҺЭ ХУРЯАЛГЫЕ УДААРУУЛНА

Түнхэнэй аймагай зарим түрүү колхозууд үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэрие үндэр темптэйгээр ябуулна. Тус аймагай «Красный пахарь» гэжэ колхоз 160 гектар сабшаад тэрэнэйнгээ 100 гектар дээрэхи үбһэ һүрилбэ.

Гэбэшье, аймагай зарим колхозууд үбһэ сабшагшадай ажал зүбөөр эмхидхэнэгүй. Үхэр малдаа үбһэ тэжээлэй база байгуулхын түлөө тэмсэнэгүй. Жэшээлхэдэ, Кагановичын нэрэмжэтэ ба «Путь Ленина» гэжэ колхозууд мүнөө хүртэр энэ хүдэлмэридэ жэгдэржэ ороогүй. Үбһэ хуряалгын хүдэлмэри муугаар эмхидхэжэ, ажалай үндэр бүтээсэ туйланагүй. Силос даралгада ба набшаһа намаа бэлэдхэхэ хүдэлмэри мүнөө хүртэр эхилээдүй байха юм.

А. ТАРСКИЙ.

ШЭНЭ ТАБАНЖЭЛДЭ МАШИНО-БҮТЭЭЛГЫН ҮҮРГЭ

...металл болбол арадай ...үндэһэ һууринь байгаа ...н машино-бүтээлгэ болбол ...зүрхэниинь болоно. Машина...эггүй һалбари гэжэ арадай ...нэгэншье байхагүй. Совет...шино-бүтээлгын хүгжэлтэдэ ...правительствын хододоо ...нхарал табидаг ябадал энээ...һалбарилагдана. Сталинска ...нүүдэй онуудта манай ма...тээлгэ болбол нэгэшье ка...тическэ орондо хэзээшье ...дбэриин тиимэ түргэнөөр ур...даагүй түргэн темпээр ур...йна. Нэгэдэхи дэлхэйн дай...тэз хаанта Россида бай...рходоо 1941 ондо советскэ ...бүтээлгэ болбол 50 дахин ...укци үгэһэн байна.

...е, гансахан тоогойнгоо та...раха бэшэ. Парти ба прави...болбол советскэ машино...хадаа өөрынгөө техническэ ...эй талаар арадай ажахын ...лбаринуудые, тэрэ тоодо ...т болон хүдөө ажахые шэ...табиха ба Советскэ Союзай ...хүсэнүүдые түрүү техни...гажа шадамаар байхые хо...ридэг байна.

...рилгые манай машино-бү...эр зэргэ дүүргэжэ шадаһа...сэгэ ороноо хамгаалгын ...дайнай дүй дүршэл харуул...хэдэ советскэ танкнууд, са...уд, ехэ буунууд немецкэ ...ээ дутаха бэшэ, харин бүхы ...тэрэнһээ бүлюу байгаа.

...сталинска табанжэл болбол ...ажахын бүхы һалбаринуудта ...техническэ хүгжэлтые ...ябадалые гол зорилгонуудай ...олгон табина.

«Манай үе сагта, машина болон техникын үе сагта, үшөө тиигээд «намнан хүсэхэ болон ахин гараха» гэлсэжэ байхадамнай,—наука ба техникын мүнөө үеын туйлалтанууд манай ажаүйлэдбэриие, бүхы арадай ажахые хүгжүүлхэ хэрэгтэ улам ехэ үүргэ дүүргэдэг байхын тула арадайнгаа ажахын бүхы һалбаринуудта шэнэ техникые улам үргэнөөр ба ашагтайгаар нэбтэрүүлхэ хэрэгтэй»,—гэжэ нүхэр Молотов 1946 оной февралиин 6-да һунгуулиин урда тээхи суглаан дээрэ хэлэһэн байна.

1946—1950 онуудта СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб тухай Хуули болбол ороной бүхы арадай ажахын саашанхи техническэ хүгжэлтэ дотор советскэ машино-бүтээлгэдэ шиидхэхы үүргэ олгоно. Энээнтэй таараалдуулан шэнэ табанжэл соо машино-бүтээлгэ болбол ажаүйлэдбэриин ондоо һалбаринуудта орходоо үлэмжэ түргэнөөр хүгжэхэ байна. Бүхы ажаүйлэдбэриин продукциин юрэнхы ургалта 1940 онойхитой сасуулхада 1950 ондо 48 процентээр ургаха, тиихэдэ машино-бүтээлгэ болбол продукци гаргалгаяа хоер дахин ехэ болгохо байна. Машино-бүтээлгын зарим һалбаринууд үшөө ехээр ургаха юм. Жэшээлхэдэ, дайнай урда тээхи 1940 онойхитой сасуулбал 1950 ондо металлургическа түхеэрэлгэнүүдые бүтээн гаргалга,—3,4 дахин паровозууд—2,4 дахин тракторнууд—3,6 дахин, электротүхеэрэлгэнүүд—2,5 дахин, прибор болон аппаратурнууд—7 дахин олон болгогдохо байна.

Табанжэлэй түсэб болбол хүндэ машино бүтээлгэдэ онсо удхашанар олгоһысень эдэ тоонууд харуулна. Металлургиие, нүүрһэнэй, нефтиин энергетическэ ажаүйлэдбэриие һэргээн бодхоолго ба хүгжөөлгэ тэрээнһээ дулдыдаха байна.

Машино-бүтээлгын талаар табанжэл соо станогуудые үйлэдбэрилэн гаргалгада ехэхэн анхарал табигданхай. Яахадааб гэхэдэ, станогуудай олон болохо бүри, тэдэнэй хүсэн ба үйлэдбэриин шадабари ехэ байха бүринь, оронойманай индустриальна хүгжэлтын хэмжээ ехэ байхань ойлгостой.

Дайнай урда тээхи үеынхитэй сасуулбал табанжэлэй эсэстэ станогуудые бүтээн гаргалга хоер үлүүтэй дахин ехэ болохо байна. Манай заводууд болбол нэгэ доро элдэб операцинуудые хэжэ шадаха үлэмжэ һайн, үндэр бүтээсэтэ станогуудые гаргаха еһотой, тэрэнь ажалай бүтээсые ехэхэнээр дээшэлүүлхэ болоно. Жэшээлхэдэ, һаяхан Серго Орджоникидзын нэрэмжэтэ станок бүтээлгын завод «ЗИС—150» гэжэ ашаанай шэнэ автомобилиин моторой блогые үйлэдбэрилэн бүтээхэ автоматическа станочно линиие зохеон суглуулһан байна. Отолдог 504 багажа зэмсэгүүдтэй 16 станогһоо бүридэһэн тус агрегат хадаа нэгэ доро үрэмдэхэ, нүхэнүүдые тааруулан зохеохо болон бусад операцинуудые хэнэ, эдэ бүгэдын ашаар миил 2 минута соо нэгэ блок үйлэдбэрилэн бүтээгдэхэ байна. Хуушан аргаар тиимэ блогые үйлэдбэрилэн бүтээхэдэ 50 хүдэлмэришэд хэрэгтэй байһанай орондо, мүнөө тэрэ станочно линидэ миил 7 хүдэлмэришэн ажаллана.

Энэ харуулагдаһан жэшээ болбол техническэ талаараа һайжаруулагдаһан мүнөө үеын машина юу үгэжэ шадаха байһаниие эли тодоор харуулна.

Табанжэлэй эсэстэ СССР-эй арадай ажахы болбол металл отолдог 1 миллион 300 мянган станогуудтай станочно парктай болохо байна, энэ болбол 1940 ондо Америкын Холбоото Штадуудта бии байһан станочно паркһаа 30 процентээр үлүү болоно.

Манай машино-бүтээлгэ ехэхэнээр урагшаа алхаха байна. Мүнөө хүдэлжэ байгаа Сталинай нэрэмжэтэ Московско, Молотовой нэрэмжэтэ Горьковско, Сталинай нэрэмжэтэ Уральска ба Ярославска автомобильна заводууд дээрэ нэмэжэ Днепропетровскдо Новосибирскдэ, Минскдэ, Кутаисида, Ульяновскда баригдаха табан шэнэ автомобильна заводууд болон автосуглуулгын хэдэн заводууд бии болохо байна.

Оромнай «ЗИС—110» гэжэ шэнэ комфортабельна хүнгэн машинануудые абажа эхилэнхэй. «М—20», «Победа» гэжэ хүнгэн автомобиль, «Москвич» гэжэ багалитражна автомобильнуудые ба хэдэн янзын ашаанай шэнэ автомобильнуудые, тэрэнэй тоодо 5 ба 7-тонны машинануудые үйлэдбэрилэн гаргалга һаяар эхилхэнь. Коммунальна ажахы болбол таатай зохидхон шэнэ троллейбусууд, автобусууд, таксинуудые абаха байна.

Шэнэ табанжэлэй түсэб болбол түмэрзамай транспортын түхеэрэлгэнүүдтэ үшөө ехэ анхарал табина. Тэрээниие хүндэ ажаүйлэдбэритэй хамта түрүүшын ээлжээндэ һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ еһотой болоно. Табанжэл соо транспортна машино-бүтээлгын заводууд 6165 магистральна паровозуудые, 555 магистральна электровозуудые, 865 тепловозуудые, 472500 ашаанай вагонуудые (хоер голтой тоогоор), 6000 пассажирска вагонуудые бүтээн гаргаха байна.

Хүдөө ажахын машино бүтээлгын заводууд харюусалгата захилтануудые дүүргэхэ еһотой. Табанжэл соо тус ажаүйлэдбэри болбол деревнидэ 720 мянган тракторнуудые (15-хүсэнэй тоогоор) ба 4,5 миллиард түхэригтэ элдэб машинануудые үгэхэ. Сасуулхын түлөө һанаад үзэхэдэ, хоердохи табанжэл соо хүдөө ажахы болбол 512 мянган тракторнуудые (15-хүсэнэй тоогоор) ба 1,9 миллиард түхэригэй машинануудые абаһан байха юм.

Шэнэ табанжэл соо советскэ машино-бүтээлгын программа имагта баян ба элдэб янзын байна. Энэ болбол ажаүйлэдбэриин нэгэшье һалбариие шэнэ түхеэрэлгэгүйгөөр орхихогүй. Нүүрһэнэй, торфын, ой модоной ажаүйлэдбэридэ, металлургида, барилганууд болон бусадта ажалые механизацилха машинануудые бүтээн гаргаха хэрэгтэ ехэхэн анхарал табигдана.

Капиталистическэ ажахы болбол техникые хүгжөөхэ зуураа хүн тухай юунһээшье багаар анхарна. Капиталист болбол гансал өөрынгөө баяжаха тухай эрмэлзэдэг юм. Тиимэ дээрэһээ капиталистическэ оронуудта техническэ хүгжэлтэтэй дашарамдан экономическа кризисүүд болон хүдэлмэригүйдэлгэ гарадаг, ажалшадай байдал муудадаг байна.

Тиихэдэ социалистическэ гүрэн соо техническэ хүгжэлтэ болбол хүнэй ажалые хүнгэлдэг байна. Манайда ажалай бүтээсын ургахада, үйлэдбэриин хэмжээнэй ургахада, ажалшадай материальна тэнигլэн байдал һайжардаг, ажабайдалайнь юрэнхы культурна хэмжээн дээшэлдэг байха юм.

Шэнэ сталинска табанжэл—машина индустриин бурьялан хүгжэһэнэй ашаар бэелүүлэгдэхэ техническэ хүгжэлтын табанжэл болбол советскэ арадай ажахын ба культурын сэсэглэн һалбаралгын еһото социалистическэ программа, СССР-эй сэрэгэй-экономическа хүсэн шадалай саашадаа бүхэжэлгын программа мүн болоно.

И. РАНЕВСКИЙ.

5247 КУБОМЕТР ТҮЛЕЭ — ҺУРГУУЛИНУУДТА

Сэлэнгын аймагай колхозууд шэнэ жэлэй һуралсалда һургуулинуудай бэлэдхэхэ хүдэлмэридэ ехэхэн туһаламжа үзүүлнэ.

Тус аймагай колхозууд һургуулинуудта 5247 кубометр түлеэ бэлдээд, тэрэнэйнгээ 50 процентыень зөөжэ асарһан байна. Мүнөө олон колхозууд ойро шадарайнгаа һургуулинуудта гэр байраяа заһабарилха хэрэгтэнь туһаламжа үзүүлжэ захалаа.

ЭЛЕКТРОСТАНЦИТАЙ БОЛОХОНЬ

Кабанскын аймагай Посольско сомоной «Байкал» гэжэ загаһа барилгын колхоз һаяхан электростанци барижа эхилбэ. Энэ барилга дээрэ ажаллажа байһан хүдэлмэришэд социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, барилгынгаа хүдэлмэри Октябриин һайндэр болтор хүсэд дүүргэхээр социалистическэ уялга абаба.

БАЙГАЛАЙ ЭРЬЕ ХАРАХАЯА ГАРАБАД

Улан-Удын педагогическа училищиин 15 һурагшад нүхэр Трухинай хүтэлбэри доро Байгалай эрье хараха үзэхэеэ һаяхан туристска походто гараһан байгаа. Мүнөө тэдэнэр Мысовой станци хүрөөд, тэндэхи загаһанай завод болон бусад газарнуудаар ябажа харабад.

Тэдэнэр саашадаа Боярска, Посолье, Тимлюй ошохо юм.

Уласхоорондын шэнжэлэл

Германска проблемые гадаадын хэблэл эдибхитэйгээр зүблэнэ. Өөрэ өөрэhөө эгээл ондо ондоо ба олонхидоо бэе бэедээ эгээл харша проектнууд ба дурадхалнууд табигдана. Тэдэнэй авторнууд гурбан ехэ гүрэнүүдэй Берлинскэ конференциин шиидхэбэринүүдые үсөөн бэшэ hанажа байжа, харин тэдэ шиидхэбэринүүдтэ түшэглэдэг зантай байна.

Гэбэшье, хилын саада тээхи газетэнүүдэй олонхинь шиидхэбэринүүдэй бодото дээрэ ямараар бэелүүлэгдэжэ байhан тухай асуудалые тойрожо гарана.

Гурбан агууехэ гүрэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй түүхэтэ уулзалгань нэгэн жэлэй саада тээ Берлиндэ болоhониинь мэдээжэ байна. Тус конференци болбол союзна хиналтада байха үедэнь Германи тушаа хэрэглэгдэхэ ёhотой политическэ ба экономическа принципүүдые тунхаглан зарлаhан байна. Крымдэ абтаhан туйлын зорилгонуудhаа эхи абажа энэ конференци болбол Германиhаа сэрэгэй ба экономическа талаар хүсэдөөр зэбсэг хуряалгын, тэрэниие денацификацилгын ба тэрээнhээ репараци нэхэмжэлэн абалгын программые зохеоhон байгаа.

Берлинскэ конференциин үнгэрhэнэй hүүлээрхи нэгэ жэл соо тэрэнэй шухала шиидхэбэринүүд Германиин баруун зононуудта гүйсэдхэгдэнэгүй гэжэ харуулагдана.

Германиhаа сэрэгэй талаар зэр зэбсэгынь хуряалга болбол бүхы немецкэ зэбсэгтэ хүсэнүүдые хүсэдөөр үгы хэхые хараалан түлэблэнэ. Гэбэшье, эзэмдэгдэhэн баруун зононуудта германска сэрэгэй формированинууд мүнөө хүртэр байдагань элитэ байна.

Германиhаа экономическа талаар зэр зэбсэгынь хуряан абалга болбол немецкэ сэрэгэй—экономическа потенциалые дүүрэнээр үгы хэхые, немецкэ монополистическэ нэгэдэлнүүдые хүсэдөөр усадхахые хараалан түлэблэнэ. Гэхын хажуугаар баруун зононуудта задалагдахаяа болюулагдаhан германска булад шүдхалгын, машина байгуулалгын ба химическэ предприятинууд амидаран оршожо үргэлжэлhөөр байна. Тэрэшэлэн энэнэй урда тээ хуряан абтаhан гитлеровецүүдэй сэрэгэй заводууд, тэдэнэрэй тоодо «И. Г. Фарбениндустри» гэжэ химическэ концернын зарим зарим предприятинууд хүдэлhөөр байдаг. Германска ажаүйлэдбэриин монополинуудшье оршон амидаржа үргэлжэлhөөр, харин тэдэнэр мүнөө үедэ энээгээр ехэхэн зоригжожо уласхоорондын хуушанайгаа барисаануудые дахин hэргээн тогтоохые эрмэлзэнэ. Сүүтэ немецкэ «буладай трест» мүнөө хүртэр усадхагдаагүй байhаниинь бүгэдэдэ мэдээтэй.

Германиин баруун зононуудта денацификациин зорилгонуудшье ёhотойгоор бэелүүлэгдэнэгүй. Нацистнууд болбол предприятинууд ба хуули захиргаанай органуудые толгойлжо байдаг зандаа. Фашистска нюуса бүлэгүүд амидаран оршодог ба ябуулгануудые хэдэг. Репарацинуудай талаар хараа haa, жэшээлхэдэ, американска генерал Клей гэгшын немецкэ предприятинуудые задалжа хэрэгсэлнүүдыень репарацинууд болгон үгүүлхэ ябадалые зогсоохые захирhаниинь элитэ байна.

Иимэ политикын германска проблемые зүбөөр шиидхэлгэдэ туhалхагүй байhаниинь тоншье тодорхой. Тус проблемые шиидхэлгын зам харгынь Гадаадын хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведэй парижска заседани дээрэ хэhэн нүхэр Молотовой мэдүүлгэ соо хүсэд дүүрэнээр тайлбарилагдаhан байна. Нүхэр Молотов хадаа Крымскэ ба Берлинскэ конференцинүүдээр тогтоогдоhон принципнүүд тухай hануулжа иигэжэ мэдүүлээ hэн: «бата бэхи эб найрамдалын тала баригшад бүхэн крымскэ ба берлинскэ конференцинүүд дээрэ гаргагдаhан эдэ шиидхэбэринүүдэй заатагүй бодото дээрээ бэелүүлэгдэhэн байхын түлөө оролдоно гэжэ бидэнэртэ элитэ байха ёhотой».

Эгээл энэ хадаа германска проблемые бүхыдэнь шиидхэлгые тайлбарилhан түлхюурэнь болоно.

* * *

Июлиин 21-дэ Турциин меджилисдэ (парламентдэ) hунгаха hунгалтанууд болзороо хүсэхэhөө урда тогтоогдобо. Hунгалтанууд аяар 1947 ондо болохо ёhотой байгаа. Гэбэшье, засагууд болбол «Гадаадын политическэ гуримаар» шалтаганууды барижа энэ hунгалтануудые нэгэ жэл урда үнгэргэхэ гэжэ шиидхэбэ. Оппозициин лидер Джелал Баяр гэгшын мэдүүлhэнэй ёhоор үнэндөө болоо haa, hунгалтые болзорhоонь урда үнгэргэхэ ушар хадаа правительственнэ «арадай—республиканска партиин» орон соо демократическэ хүдэлөөнэй хүгжэхэhөө айhан ябадалаар тайлбарилагдана гэбэ. Тус парти хадаа Турцида мүнөө байгаа оршом байдалые өөрынгөө аша туhада хэрэглэхые эрмэлзэнэ.

«Арадай—республиканска парти» меджлисдэ hунгаха hунгалтануудай бэлэдхэлые эрхилhээр үни болоhон ба городской самоуправлениинуудай—муниципалитедүүдэй органуудта hунгаха hунгалтануудые үнгэргэлгэтэй тэрэниие тааралдуулан хабсаруулжа, ябуулhан байгаа. Хэнэйшье мэдэхээр, Турцидахи май hарын муниципальна hунгалтанууд терророор, демократическэ организацинуудые хяа бута сохилгоор, опозиционно элементнүүдые хашаха хабшаха ябадалаар үдэшэгдэhэн байна.

Муниципальна hунгалтануудай үедэ олдоhон эдэ мэтын «дүй дүршэлнүүд» үргэн гэгшээр мүнөөшье хэрэглэгдэнэ.

Мүнөөнэй hунгуулинуудта бэлэдхэлэй кампанинуудта Джелал Баяр гэгшээр хүтэлбэрилэгдэдэг «демократическа парти» правительствын политикын бодото шанарые элирүүлнэ. Измирдэ болоhон «демократическэ партиин» митинг дээрэ Баяр иигэжэ мэдүүлбэ: «Ударидагша парти хадаа конституцида эсэргүүсэн, демократиин хүгжэлтые зайлуулхые бүхы арга боломжоор эрмэлзэнэ ба правительственнэ хүсэнүүдэй ашаар газар бүридэ элдэб янзын даралта хашалтануудые бэелүүлнэ».

Турецкэ газетэнүүд хадаа опозициин түлөөлэгшэдые хашадаг хабшадаг ба хэтэрхэдээ аладаг байhан тухай материалнуудые толиложо энэ баримтануудай зүб байhыень баталан харуулба.

Эдэ бүхы баримтанууд демократиила али зэргын хатуу бэрхэшээлтэй условинуудта болзорhоо урда үнгэрэгдэжэ байгаа меджлисдэ hунгаха мүнөөнэй hунгалтануудай ябуулагдажа байhые харуулна. Турецкэ реакционернүүд хадаа эдэ hунгалтануудые ноерхохо эзэрхэхэ ябадалаа бэхижүүлхын зорилготойгоор хэрэглэхые эрмэлзэнэ.

* * *

Ажалай мүнөө байгаа хуули гуримда арад олон ниитын талаhаа дураа гуталган улам ехээр ургажа байhан тухай мэдээсэлнүүд Токиоhоо түргэ түргөөр ородог болобо. Дурагүйтэлгын эгээл тодо баримтань июлиин 15-да Токиодо болоhон хүдэлмэришэдэй демонстраци болоно.

Киодо Цусин агентствын дамжуулhанай ёhоор ажалай японско федерацаар ба профсоюзна хэдэ хэдэн организацинуудаар зарлагдаhан ба ажалшадай эрилтэнүүд тухай мэдүүлгэ хэhэн митинг тус демонстрациин урда тээ болобо. Японско парламентын баталалгада правительствaар дамжуулан үгтэhэн олон ниитэдэ эгээл олзогүй ажалай тухай хуулиин проектото эсэргүү буруушаалга резолюци соо мэдүүлэгдэнэ. Гэхэтэй нэгэн хамта, митингдэ хабаадагшад болбол ажалые хамгаалха эгээл юрын гурим дүрэмүүдые тогтоон бии болгохын, ажа амидаралай хэм хэмжээнэй бага зэргые хангахые, предприятинууд дээрэ хүдэлмэришэдэй хиналта тогтоохые, тэдэнэрэй управлениин системые hайжаруулхые баалаhан байна.

Мүнөө байгаа ажалай хуулида ба шэнэ хуулиин проектдэ юундэ дураа гутадагынь hайса мэдээтэй байна. Япониин предприятинууд дээрэ хүдэлмэриин 12 часай үдэрые хуули болгон тогтооhон гуримууд мүнөө хүртэр байhаар. Теэд, эдэшье нормонуудые сахидаггүй ушарнууд хэтэрхэдээ олошордог байна. Жэшээлхэдэ Осакада үйлэлбэриин зарим эзэдүүд хүдэлмэриин 16 часай үдэрые байлгадаг. Ажалые хамгаалха ябадал эндэ бодото дээрэ байдаггүй.

Салин хүлhэ болбол ажа амидаралай эгээл бага зэргын хэм хэмжээе хангадаггүй ба иимэ дээрэhээ хүдэлмэришэд деревнидэ ошохоео оролдодог байна. Энэ орон соо хүдэлмэригүйдэлгэ болбол тон олоор үзэгдэдэг. Хуулита мэдээнүүдэй ёhоор регистрацида ороhон хүдэлмэригүйшүүл 4 миллион шахуу болоно. Иимэ оршом байдал соо ажал тухай хуулиин асуудалнууд Японидо имагта шухала удхашанартай болоно. Гэбэшье, Иосидогой правительствaар парламентын үзэмжэдэ оруулагдаhан ажалай асуудалнуудай талаар хуулиин проект болбол мүнөө байгаа байдалые хубилгажа шадахагүй.

Японидохи Союзна Соведтэхи СССР-эй түлөөлэгшэ генерал-лейтенант Деревянко гэгшэ Японой хүдэлмэришэдэй талаар хуулиин тухай дурадхалнуудые оруулба. Хүдэлмэришэдэй талаар хуулиие үндэhөөрэнь hайжаруулхын түлэдэ японско правительствода хэмжээ абахыень заахын шухала байhыень эдэ дурадхалнууд соо хэлэгдэhэн байгаа. Эдэ дурадхалнууд соо хүдэлмэриин үдэрые тогтоохо, ажалые хамгаалха ба ажалшадай салин хүлhые таарамжатай зохид болгохо талаар эгээл юрын хэмжээ ябуулганууд хараалан түлэблэгдэhэн байна. Гэбэшье, Союзна Соведтэхи американска түлөөлэгшэ Атчесон гэгшэ нүхэр Деревянкын дурадхалнуудые буруушаажа, тэдэнэрые «коммунистическэ пропаганда» гэжэ тоолобо. Харин, Великобританиин түлөөлэгшэ Болл гэгшэ ондоо hанал бодомжо гаргаа, советскэ түлөөлэгшын дурадхалнууд соо «коммунистическэ пропагандын ямаршье шэнжэнүүдые олоогүйб» гэжэ мэдүүлбэ.

«Аберэйша» гэжэ американска журнал энэ оной эхиндэ иигэжэ бэшээ hэн. «Холбоото Штадууд болбол Япониие демократизацилгын процессые хинаха ба хизаарлахые эрмэлзэнэ. Теэд, Японой хуби заяае ударидаха талаар эрхые бишинхаанаршье бусад гүрэнүүдтэ тон дурагүйгөөр үгэдэг байна». Тус журнал болбол иимэ позициие шүүмжэлхэ зуураа доороо дурсагдагша тобшололгые хэhэн байгаа: «Холбоото Штадууд Япониие шэнэшэлэн хубилуулгаhаа бусад гүрэнүүдые зайсуулха ябадалаа хэрбээ саашадаа үргэлжэлүүлжэ байгаа haa, хоорото нюуса hанамжануудhаа эхи абажа эдэ ябуулгануудые хэнэ гэжэ гэмнэгдэхэнь зайлашагүй байна, теэд, иимэ этигэлгүйгөөр бусад гүрэнүүдэй хандахань зүйтэйшье байна».

П. РЫСАКОВ.

Моравиин нютагуудаар Бенеш ябажа байна

ПРАГА, июлиин 17. (ТАСС). Мүнөө үедэ Чехословакиин президент доктор Э. Бенеш гэгшэ Моравиин городууд ба тосхонуудаар ябажа байна.

Бенеш гэгшэ Пршеровын ажаhуугшадай үмэнэ үгэ хэлэхэлээ Клемент Готвальдаар толгойлуулhан шэнэ правительствын программые үндэрөөр сэгнэбэ. Энэ программа хадаа шэнэ hанал бодол ба шэнэ дүршэлэй элирхэйлэлгэ болоно. Бидэнэй үмэнэ олон зорилгонууд байна, харин бидэ тэдэниие бэелүүлхэбди гэжэ найданабди гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Бенеш болбол өөрынгөө үгэ соо [illegible] тухай хэлэнгөө гадуур иигэжэ хэлэбэ: «Бидэнэр Чехословаки [illegible] баруун ба зүүн зүг хоерой хоорондо байна [illegible], харин Советскэ Союз ба Германи хоерой хоорондо байнабди: Хэрбээ хэрэгэй конфликтдэ хүргөө хадань, худхажа байхагүй, өөhэдынгөө союзнигай хойноhоо ябахабди. Баруун ба зүүн хоерой хоорондохи хүүргэ гэгдэhэн тиимэ функци бидэндэ байхагүй. Зүүн зүгтэ ба баруун зүгтэ хэнтэй географическа хилэтэйбиибди гэжэ бидэ hайн мэдэнэбди. Хэрбээ Германиин дахин hэргээ хада, бидэнэр баруун ба зүүн хоерой хоорондо забаhарай байдалые барихагүйбди. Бидэнэй урда дахяад лэ Германи бии болохо, тиихэдэ бидэнэй урда бидэнэй хуушан проблемэ зогсохо болохо ба энэ хадаа гансал манай проблема бэшэ, энэ—бүхы Европын проблема болоно. Иимэл ушарhаа бидэнэй бусад славянска ороонуудтай хамта ба бүхы прогрессивнэ ба демократическа Европотой хамта ябаха ёhотойбди».

Славянска гүрэнүүдтэй политическэ ба экономическэ харилсаае бэхижүүлхын шухала байhаниие президент зааhан байна. Славянска гүрэнүүд хадаа демократиин база дээрэ хамтаран ажалладаг гэжэ тэрэ хэлэбэ. Славянска гүрэнүүд болбол империализмай ямар нэгэн формые буруушажа, бэеэ даанги ба сүлөөтэй байна ба ерээдүйдэ немецүүд славянска гүрэнүүдтэ, илангаяа хамагай түрүүндэ Чехословаки ба Польшодо гол аюулынь болохо агрессор болохо гэжэ тэдэ ойлгонод. Тиимэ ушарhаа славянска арадуудай амагалан тайбанай хамтаран ажаллалгые алишье талааранъ бүхэжүүлхэ шухала гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Үгэеэ эсэслэхэдээ, Бенеш болбол гитлеризм хадаа үшөө бүримhэн үгы хэлээгүй, тэрэ хадаа атакануудта бэлэдхэжэ байна. Мүнөөнэй Европо энэ байдалые мартаха ёhогүй гэжэ мэдүүлбэ.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Армянууд Советскэ Союз ошохоо Румыниhаа гараба

БУХАРЕСТ, июлиин 21. (ТАСС) Июлиин 19-дэ советскэ Арменидэ ошохоо байhан 1100 армянуудта Советскэ Союзда орохынь эрхые үгэhэн документнүүд баярай ёhоор Бухарестдэ барюулагдаба. Документнүүдые барюулгын ёhолол хадаа Бухарестдэхи бүхы армянска колониин бодото hайндэрынь болоhон байна.

Документнүүдые барюулгын урда тээ болоhон митинг дээрэ үгэ хэлэhэн „Армениин фронт" гэжэ организациин түрүүлэгшэ Данилян гэгшэ иигэжэ мэдүүлбэ: „Хилын саадахи армянууд түүхэтэ үдэрнүүдтэ ажаhуужа байнад. Тэдэнэр Эхэ ороноо дахин олобо. Армянска арадай түрэhэн үдэрынь—советскэ Армениин түрэhэн үдэр мүн болоно".

Югославска Албанска договорые Югослави ратификацилба

БЕЛГРАД, июлиин 21. (ТАСС). Белградска радиогой дамжуулhанай ёhоор Югославиин федеративна арадай республикын ба Албаниин арадай республикын хоорондохи эб найрамдал, харилсан уhалалсалга ба дайнай hүүлээрхи хани барисаанай тухай договор радай скупщинын хоер палатануудай заседанинууд дээрэ ратифицировалагдаба.

Аргентинэдэ компартида эсэргүү террористическэ актнууд

БУЭНОС-АЙРЕС, июлиин 20. (ТАСС) Июлиин 17-ой үдэшэлэн коммунистическэ партиин выслэлэй комитедэй гэр байрада бомбо хаягдаба гэжэ „Ла Ара" газетэ мэдээсэнэ. Бомбын тэhэрхэдэ нэгэ хүн хүндөөр шархатаа. Байра ехээр hандаргагдаба.

Бомбо хаягшад болбол „Альянса Либертадор насионалист" гэжэ элитэ фашистска террористическэ бүлэгтэ хабаалагшад байнад гэжэ газетэ заана.

Компартиин гүйсэдхэхэ комитет болбол дотоодын хэрэгүүдэй министртэ мэдүүлгэ барижа, hүүлэй үедэ бандитскэ добтолгодо хабаадагшадта хэмжээ абахын эрилтэ хэбэ.

Салин хүлhые дээшэлүүлхын түлөө Франциин ажалшадай хүдэлөөн

ПАРИЖ, июлиин 21. (ТАСС). Парижска радиогой мэдээсэhэнэй ёhоор үсэгэллэр ажалшад болбол салин хүлhые дээшэлүүлхын эрилтэ хэжэ Марсова поли дээрэ олонниитын демонстраци үнгэргэбэ. Иимэнүүд демонстрацинууд Франциин бусадшье городуудта, үсгэарлабал Клермон—Ферранеда, Монпельеда, Лориандэ, Ла Рошелидэ, Дижондэ, Каледэ ба бусад пунктнуудта болоhон байна.

Болгарида подпольно террористическэ бүлэгүүд элирүүлэгдэбэ

СОФИ, июлиин 21. (ТАСС). Гүрэнэй аюулгүйе сахиха органууд нюуса террористическэ бүлэгүүдые элирүүлбэ. Өөhэдынгөө таhагуудые провинцинуудаар тараажа табиhан эдэ организаци болбол Эсэгэ ороноо хамгаалгын фронтой тэмсэхын түлэ „дайшалхы бүлэгүүдые" байгуулдаг байба. Организациие толгойлогшод хадаа оппозицинуудай лидернүүдтэй ба гадаадын реакционно круугүүдтэй нягта барисаатай байгаа гэжэ тодоруулагдаба. 22 хүн сүүтэ хабаадуулагдаба. Сүүдэ түүлхэ ёhотой хүнүүлэй зариманиинь нюугдажа шадаба.

Германиие Англяар эзэмдэhэн зонодо даршаа олдобо

ЛОНДОН июлиин 21. (ТАСС). Рейтер агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор английска сэрэгэй хуули захиргаанай сотрудникууд Люнебург (Германи) шадар миллион фунт стерлингын үнэ сэнтэй даршаа олобо. Тэрэ дарааша [illegible] үнэтэ зээрнүүд [illegible] байлсаба. Нэгэ гэрэй погребхо соо олоhон үнэтэ зөөрэтэй хайрсагуудые английскэ хуули [illegible] тэндэхи нютагай банкын хадагалалгада гэзэрэ абаашаба.

Дайнай ветеран—негртэ полициин зүгhөө зэрлиг хандаhанда эсэргүүсэhэн американска организацинуудай буруушаалга

Энэ оной февраль соо Южная Каролина гэгшэ штадай полици дайнай ветеран-негрые зорюун hохорлобо гэжэ haя тодоруулагдаба. Энээнтэй лашарамдуулагдан үнгын арhа яhатанда туhалха конгрессын национальна ассоциаци, Нью Йорк городой дайнай ветерануудай комитет ба бусад организацинууд правительствын зүгhөө энэ хэрэгые мүрдэжэ гэмтэ нюурнуудта хэмжээ абахые эрилтэтэй кампани эхилбэ. Нью-Йорк городто hуугша негр Вудвард гэгшэ 3 жэл хахадай турша соо армида алба хэhэн гэжэ „Дейли Уоркер" газетэ мэдээсэнэ. Тэрэ хүн 15 hара соо Новая Гвинеядэ, Филиппинскэ олтирогууд дээрэ ябажа сэрэгэй оперцинуудта хабаадалсаhан байгаа. Энэ оной февральда Атланта (Штат Георгия) городто армиhаа хүндэтэйгөөр табигдажа Вудвард гэгшэ автобусаар гэртээ харижа ябаа. Тиихэдэнь автобусын жолоодогшо Вудвардые муушалhан дээрэhээнь тэрэ эрид харюусалга үгөөб. Хожомынь Эйкен (Южная Каролина) городто автобусын зогсоод байхад, гэрэнэй жолоодогшо Вудвардые „гурим эбдэбэ" гэжэ полицейскэдэ гомдол haн байгаа. Полицейскэ тайлбарилан ойлгуулхын үгэнгүйгөөр Вудвардые [illegible] хижо эхилбэ. Вудвард [illegible] шалхын тулада полицейск[illegible] дам модые абахадань, нүг[illegible] лицейскэ ерэжэ оролсобо. [illegible] нэй hүүлээр Вудвардые [illegible] скэ участогта абаашаад [illegible] хоер нюдынь тэhэртэрэ [illegible] байгаа. Вудвард хадаа 12 [illegible] турша соо медицинскэ туh[illegible] абаагүй ба „гурим дурим [illegible] нэй түлөө" 50 доллар яла [illegible] болоhон байна. Үнгэтэ яhатанда туhалха конгрессын [illegible] нальна ассоциаци хадаа Вуд[illegible] Нью-Йоркдо ерэhэнэй hүүл[illegible] ушарал тухай мэдэбэ. Ү[illegible] риин профсоюзуудай цент[illegible] конгресс (К П П) ба дайнай [illegible] рануудай комитет Труман[illegible] генеральна прокурор Клар[illegible] шэдтэ телеграмм эльгээжэ, [illegible] ральна бюрогой энэ хэрэг [illegible] нарин нягта мүрдэлгэ хэг[illegible] эрибэ. Мүн тэрэшэлэн асс[illegible] хадаа сэрэгэй министе[illegible] юстициин министерствода [illegible] граммануудые эльгээhэн [illegible] шье, харюу абаагүй.

США-да хүдэлмэригүйдэлгэ

НЬЮ-ЙОРК, июлиин 21. (ТАСС). Юнайтед Пресс агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор Нью-Йоркдо болоhон январска парадта „дайнай герой" гэгдэжэ хабаадалсаhан американска солдат Делюс гэгшэ июлиин 18-да кошелек хулгайлhан аад лэ арестовалагдаhан байна. Би хүдэлмэри олохые удаан саг соо ехэ гэгшээр оролдоhон байгааб. Теэд оройдоо 7 цен[illegible] гэтэй үлэшэhэн байнаб гэж[illegible] люс мэдүүлбэ.

Алин, нэгэ офицерэй сэрэ[illegible] банhаа табигдаhанайгаа h[illegible] шорой арилгадаг хүдэлмэр[illegible] hоной тухай хэблэл haя м[illegible] бэ. Тэрэ офицер сэрэгэй ф[illegible] бүхы ордэнуудаа зүүгээд [illegible] гаража шорой хамадаг байб[illegible]

Боливида боложо байгаа үймөөнүүд

НЬЮ ЙОРК, июлиин 21. (ТАСС). Юнайтед Пресс агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор Боливида ехэшэг үймөөнүүд болобо. Тэдэ хадаа багшанар ба студентнүүдэй бүгэдэ ниитын забастовкын эсэстэ гаража ерэлэй.

„Нотиснас Графихас" газетын мэдээсэhэнэй ёhоор Боливийскэ полициин ба демократическа профсоюзна бүлэгүүдэй хоорондо ехэшэг тулалдаан болоhоной эсэстэ Ла-Па-седа июлиин 18-да хэдэн хүнүүд алагдаhан байгаа.

Ассошейтэд Пресс агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор Боливида боложо байгаа үймөөнүүд ба сэрэгүүдэй нүүлгэ зөөлгын тухай абяа шэмээнүүд президент Бильяроэль гэгшые шэрээнhээнь буулгаха гэhэн аад, зүгөөр болюулагдаhан hэдэлгэнүүдтэй холболдуулагдана ха. Правительство болбол Ла-Паседа „гурим байдалые гартаа [illegible] гэжэ, мүнөө эндэ амгалан [illegible] гэжэ Боливиин гадаадын хэ[illegible] дэй министрhээ мэдээсэл аб[illegible] гэжэ Аргентинэдэхи боли[illegible] элшэн сайдайхид мэдүүлбэ. [illegible] мэдээсэлэй ёhоор универс[illegible] гэртэ бүхөөр тогтожо бай[illegible] сэгтэ студентнүүд, репре[illegible] дэнэр оруулагдахагүй гэж[illegible] вительствын найдалгые [illegible] раа, июлиин 18-да бэеэ [illegible] гэнэ.

НЬЮ-ЙОРК, июлиин 21 [illegible] Правительствын байрын [illegible] суглаhан арад зоной ду[illegible] правительствын членүүдые [illegible] даба гэжэ Боливийска поли[illegible] чоскоо гэжэ Юнайтэд [illegible] агентство дамжуулна. Пре[illegible] Бильяроэль гэгшэ хохидол[illegible] гүй, тэрэниие тойрогшодhоо[illegible] дэн хүнүүд шархатаба.

Германиин баруун зононуудта баруунай партинуудые ниилүүлгэ

БЕРЛИН, июлиин 18. (ТАСС). Немецкэ хэблэлнүүдэй мэдээсэлhээ үзэхэдэ, Германиин эзэмдэлгын баруун зононуудта, илангаяа английска зонодо баруунай партинууд ниилэхэ ябадал тээшэ алхам хэжэ байhаниинь элитэ. «Берлинер Цейтунг» гэжэ газетын мэдээсэhэнэй ёhоор английска зонодо «Немецкэ консервативна парти» ба «Hэргээн бодхоолгын немецкэ парти» гэжэ партинуудые ниилүүлhэнэй үрээр «Консервативнэ нэгэдэхэл» гэжэ немецкэ баруунай парти бии болобо. Тэрэшэлэн «таряашад ба газарай эзэдэй немецкэ парти» энэ баруунай партида ниилэбэ.

Саашадаа газетын мэдээсэхэнь хадаа, мүнөө үедэ бусад консервативнэ байдалтай группэнүүд[illegible] партида ниилүүлхэ тухай [illegible] ябуулагдажа байна.

Харин, энэ баруунай парти[illegible] нэгэдүүлгэ ямар нэгэ ганса [illegible] хизаарлагдаагүй гэжэ саашэ[illegible] дээсэлнүүдhээ харагдана. «Де[illegible] гесшпигель» газетын бэшэхэ[illegible] даа, британска зонын «Р[illegible] арадай парти» ба французска[illegible] «Рейнскэ арадай хүдэлөөн» [illegible] партиин түлөөлэгшэдэй Кобл[illegible] болоhон заседани дээрэ, энэ [illegible] нуудые «Рейнскэ Союз» гэж[illegible] парти болгон нэгэдхэхэ гэжэ [illegible] хэбэрилэгдэhэн байна. Газет[illegible] мэдээсэhэнэй ёhоор, энэ нии[illegible] тухай хоер зонын сэрэгэй [illegible] гаанда мэдэгдэhэн байха юм[illegible]

Индонезидэхи сэрэгэй ябуулганууд

ГААГА, июлиин 21. (ТАСС). Индонезиhээ абтаhан hүүлэй мэдээсэлнүүдэй ёhоор англо-голландска сэрэгүүд индонезиецүүдтэ эсэргүү байлдаануудые Батавиин, Семарангын, Сурабайн ба Бандунгын районуудта ябуулжа үргэлжэлhөөр. Июлиин 19-дэ Батавиин районда Титарум гэжэ мүрэнэй хоолойдо англо-голландска сэрэгүүд индонезиецүүдые хүсэтэйгөөр [illegible] гэжэ АНП агентство мэдээсэнэ.

Бортэ дээрэ голландска сэрэгүүдые тээhэн австралийскэ пароход Ява ошохоо түхеэрэжэ Сиднейдэ байна.

Голландска шэнэ сэрэ[illegible] нэмэлтэ болгогдож[illegible] Индонезидэ эльгээгдэх[illegible]

ПРАГА, июлиин 21. (Т[illegible] Индонезидэ эльгээгдэхэ га[illegible] рюулагдаhан голландска сэр[illegible] лэй маневрнууд июлиин [illegible] Утрехтын районда болобо [illegible] АНП агентство мэдээсэбэ. [illegible] маневрнуудта ябган, артил[illegible] скэ, танкова сэрэгүүд ба[illegible]

Харюусалгата редактор
Ц. Д. ДАМДИНЖА[illegible]

РЕДАКЦИИН АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС. Улан-Удэ. Үнэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23. АТС—1-80; зам. редактора—23; ответ секретаря—3-23; отделов: партийной и комсомольской жизни, сельского хозяйства—3-23 (2 зв); культуры и быта, промышленности и транспорта—4-52; писем трудящихся, внутренней информации и перевода—4-52 (2 зв.); об'явлений—2-64 (2 зв.).

Н—00666. Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР. Тираж [illegible]